



Broj: 06-50-1975-211 /19
Sarajevo, 29. 4. 2021. godine

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
Trg BiH 1
Sarajevo

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO: 05 -05- 2021			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
01,02 -	50-18-	388/21	

PREDMET: Informacija o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za 2020. godinu, dostavlja se -

Zastupnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine na 16. sjednici održanoj 3. 2. 2021. godine, usvojio je zaključak kojim se nalaže Vijeću ministara BiH da mjesечно dostavlja informacije o stanju na području migracija Zastupničkom domu Parlamentarne skupštine BiH.

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 33. sjednici održanoj 15. 4. 2021. godine razmotrilo je i usvojilo Informaciju o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za 2020. godinu. Pored navedenog, zadužilo je Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine da korigira Informaciju o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za 2020. godinu, te da istu dostavi Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine na daljnje razmatranje. Korekcija se odnosi na brisanje teksta iz predmetne informacije koji govori o osnivanju nove agencije na razini Bosne i Hercegovine.

S tim u vezi, u prilogu akta upućujemo vam navedenu informaciju, na tri jezika i dva pisma koja su u službenoj uporabi u Bosni i Hercegovini, na daljnje razmatranje. Napominjemo da se radi o neslužbenom prijevodu na tri jezika koji su uradili uposlenici Ministarstva sigurnosti, a ne profesionalni lektori.

S poštovanjem,



Prilog:

- Kao u tekstu;
- Zaključak Vijeća ministara BiH broj 05-07-1160/21/21 od 28.04.2021. godine

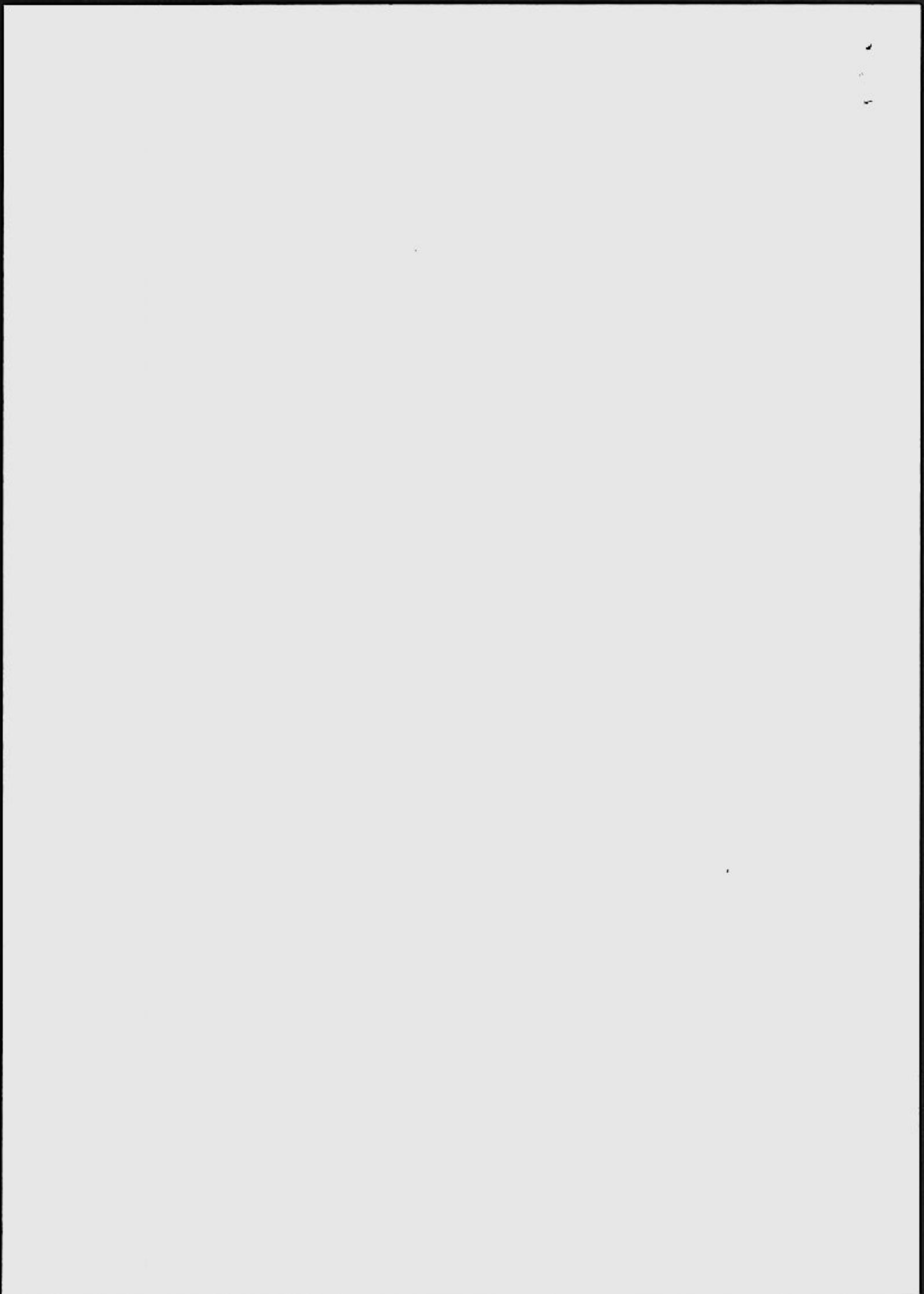
Dostavljeno:

- Naslovu;
- a/a

1940-1941

1941

**Informacija
o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini
za 2020. godinu**



Sadržaj

<i>Uvod.....</i>	2
<i>I. Stanje u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini.....</i>	3
1. Upravljanje granicom Bosne i Hercegovine	4
1.1. Stanje i trend nezakonitih migracija u 2020. godini	4
1.2. Pojavni oblici i rute kretanja migranata.....	5
1.3. Poduzete mjere radi zaštite granice Bosne i Hercegovine	5
1.4. Poteškoće u radu Granične policije Bosne i Hercegovine	7
2. Nezakonite migracije u Bosni i Hercegovini.....	7
2.1. Statistički podaci za 2020. godinu.....	7
2.2. Vraćanje s teritorije Bosne i Hercegovine.....	11
3. Azil u Bosni i Hercegovini	11
3.1. Statistički podaci za 2020. godinu.....	12
4. Smještaj migranata u Bosni i Hercegovini.....	13
4.1. Smještajni kapaciteti institucija Bosne i Hercegovine	13
4.2. Smještaj maloljetnika bez pratnje	14
4.3. Privremeni prihvatni centri u Bosni i Hercegovini	14
4.3.1. Smještajni kapaciteti na području Kantona Sarajevo	15
4.3.2. Smještajni kapaciteti na području Unsko-sanskog kantona	15
4.4. Lokacija „Lipa“	16
4.5. Osiguranje osnovnih potreba i zdravstvenih usluga za migrante u Bosni i Hercegovini	16
5. Borba protiv krijumčarenja migranata	18
6. Podaci o utrošku finansijskih sredstava iz IPA projekta u svrhu ublažavanja efekata migrantske krize u Bosni i Hercegovini.....	22
6.1. Pregled realizacije IPA sredstava u razdoblju od 1. 1. do 31. 12. 2020. godine	22
6.2. Pregled realizacije IPA sredstava u razdobljima od 1. 1. 2020. do 31. 12. 2020. godine i od 1. 12. do 31. 12. 2020. godine prema implementatorima IPA projekta	24
7. Aktivnosti Koordinacijskog tijela za pitanja migracija u Bosni i Hercegovini – Operativni stožer za pitanja migracija u Bosni i Hercegovini	25
<i>II. Izazovi u upravljanju migracijama u Bosni i Hercegovini.....</i>	26
<i>III. Provedba Akcijskog plana hitnih mjer.....</i>	30

Uvod

Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine u skladu sa zaključcima Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Predsjedništva Bosne i Hercegovine pripremilo je informaciju o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za 2020. godinu. Ova informacija o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini, kao i prethodne, pripremljena je na redovnoj mjesecnoj osnovi u cilju informiranja navedenih tijela o ovoj tematici.¹

Pored zaključaka Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Predsjedništva Bosne i Hercegovine, informacija je pripremljena i u skladu sa zaključcima zajedničkih tijela Doma naroda i Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine odnosno Zajedničke komisije za odbranu i sigurnost Bosne i Hercegovine² i Zajedničke komisije za ljudska prava³.

Sadržajno, Informacija o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini podijeljena je na tri dijela. Prvi dio prezentira podatke o stanju u oblasti migracija u 2020. godini te izdvojene podatke za decembar 2020. godine. Ovaj dio informacije je podijeljen na sljedeće tematske cjeline: upravljanje granicom Bosne i Hercegovine, nezakonite migracije u Bosni i Hercegovini, azil u Bosni i Hercegovini, smještaj migranata u Bosni i Hercegovini, borba protiv krijumčarenja migranata, podatke o utrošku sredstava iz IPA projekta za ublažavanje efekata migrantske krize u Bosni i Hercegovini i aktivnosti Koordinacijskog tijela za pitanja migracija u Bosni i Hercegovini-Operativnog stožera za pitanja migracija u Bosni i Hercegovini. Drugi dio odnosi se na izazove s kojima se od početka migrantske krize u Bosni i Hercegovini suočavaju tijela mjerodavnna za upravljanje granicom, migracijama i azilom, dok su u trećem dijelu prezentirani podaci o provedbi aktivnosti iz Akcijskog plana hitnih mjera koji je Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo 15.05.2018. godine kao sastavni dio Informacije s Akcijskim planom hitnih mjera koje se trebaju hitno poduzeti s fokusom na nezakonite migrante i propusnost granice prije svega sa istočnim susjedima Bosne i Hercegovine.

Ključni izazovi koji su uvjetovali i odredili upravljanje migracijama u Bosni i Hercegovini

Nepostojanje potrebnog političkog konsenzusa po pitanju upravljanja nezakonitim migracijama u Bosni i Hercegovini.

Problem u sistemu koordinacije različitih razina vlasti u upravljanju masovnim nezakonitim migracijama u Bosni i Hercegovini.

Nedovoljno jačanje institucija Bosne i Hercegovine kako bi država preuzeila upravljanje migracijskim tokovima kako u sigurnosnom tako i u humanitarnom aspektu.

Višegodišnji nedostatak finansijskih, kadrovske i tehničkih kapaciteta u svim institucijama i agencijama u čijim mjerodavnosti je oblast migracija i azila.

¹ Informacija o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini je pripremljena po zaključcima Vijeća ministara BiH sa 143. sjednice održane 25.05.2018. i sa 144. sjednice održane 29.05.2018. godine; prema zaključku Vijeća ministara BiH sa 165. sjednice održane 30.01.2019. godine, a u vezi zaključka Predsjedništva BiH s prve redovne sjednice održane 12.12.2018. godine; prema zaključku Vijeća ministara BiH s 10. sjednice održane 30.06.2020. godine, a u vezi zaključka Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH sa 7. sjednice održane 11.06.2020. godine.

² Zaključak Zajedničke komisije za obranu i sigurnost BiH donesen je na 8. sjednici održanoj 06.10.2020. godine.

³ Zaključak Zajedničke komisije za ljudska prava donesen je na 9. sjednici održanoj 15.01.2020. godine.

I. Stanje u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini

Stanje u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini (u dalnjem tekstu: BiH) u 2020. godini prikazano je kroz sljedeće izdvojene tematske cjeline:

Upravljanje granicom Bosne i Hercegovine sadržava podatke o stanju i trendovima nezakonitih migracija u 2020. godini, pojavnim oblicima, poduzetim mjerama radi zaštite državne granice, poteškoćama u radu Granične policije Bosne i Hercegovine kao i drugim relevantnim informacijama. Za izradu ovog dijela informacije korišteni su podaci dostavljeni od Granične policije Bosne i Hercegovine.

Nezakonite migracije u Bosni i Hercegovini tematska cjelina koja sadržava statističke podatke u oblasti nezakonitih migracija prema indikatorima koji se koriste za praćenje nezakonitih migracija u BiH, pruža analizu i daje procjenu dalnjih migracijskih kretanja, pruža podatke o državljanstvima, spolu i godinama nezakonitih migranata prijavljenih Službi za poslove sa strancima te vraćanju nezakonitih migranata s teritorije BiH. Za izradu ovog dijela informacije korišteni su podaci dostavljeni od Službe za poslove sa strancima.

Azil u Bosni i Hercegovini tematska cjelina koja sadržava statističke podatke u oblasti azila za cijelu 2020. godinu, pruža analizu vezanu za oblast azila, te podatke o državljanstvu podnositelja ovog zahtjeva. Za izradu ovog dijela informacije korišteni su podaci dostavljeni od Ministarstva sigurnosti Sektora za azil.

Smještaj migranata u Bosni i Hercegovini sadržava podatke o smještaju migranata u ustanovama BiH te privremenim prihvativim centrima za smještaj migranata kao i raspoložive podatke o zbrinjavanju migranata u BiH. Za izradu ovog dijela informacije korišteni su podaci dostavljeni od Službe za poslove sa strancima i Sektora za azil, Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine te Međunarodne organizacije za migracije (IOM).

Borba protiv krijumčarenja migranata prikazuje podatke o broju podnesenih izvještaja te broju osoba koje su prijavljene pod sumnjom počinjenja djela povezanih s krijumčarenjem migranata odnosno, s izvršenjem djela po čl. 189. i 189a. Kaznenog zakona BiH. Za izradu ovog dijela informacije korišteni su podaci dostavljeni od Državne agencije za istragu i zaštitu, Granične policije Bosne i Hercegovine i ostalih policijskih agencija u BiH.

Podaci o utrošku financijskih sredstava iz IPA projekta u svrhu ublažavanja efekata migrantske krize u Bosni i Hercegovini prikazuju podatke o utrošku sredstava iz projekta pod nazivom „Posebne mjere za podršku odgovoru na izbjegličku i migrantsku situaciju u BiH“. Za izradu ovog dijela informacije korišteni su podaci dostavljeni od Međunarodne organizacije za migracije (IOM).

Aktivnosti Koordinacijskog tijela za pitanja migracija u Bosni i Hercegovini-Operativnog stožera za pitanja migracija u Bosni i Hercegovini koje sadržava podatke o institucijama koje sudjeluju u radu ovog tijela te održanim sastancima tokom 2020. godine. Za izradu ovog dijela informacije korišteni su podaci dostavljeni od Koordinacijskog tijela za pitanja migracija u Bosni i Hercegovini-Operativnog stožera za pitanja migracija u Bosni i Hercegovini.

Statistički podaci koji se koriste za pripremu mjesecnih informacija o stanju u oblasti migracija u BiH dostavljaju se na dnevnoj osnovi Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine⁴ (u

⁴ Podaci se dostavljaju od strane Granične policije BiH, Službe za poslove sa strancima, Sektora za azil Ministarstva sigurnosti i Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice

dalnjem tekstu: Ministarstvo sigurnosti). Podaci o poduzetim aktivnostima i informacijama u vezi s problematikom migracija u BiH⁵ zasnivaju se na podacima koja sve institucije/tijela koja su zastupljena u Koordinacijskom tijelu za pitanja migracija u BiH - Operativnom stožeru za pitanja migracija u BiH dostavljaju Ministarstvu sigurnosti. Pored navedenog, za pripremu ove informacije korišteni su i ostali relevantni podaci dostavljeni Ministarstvu sigurnosti.

Ističemo da su statistički podaci prikazani u Migracijskom profilu Bosne i Hercegovine za 2020. godinu, nakon usvajanja od strane Vijeće ministara BiH, konačni.

1. Upravljanje granicom Bosne i Hercegovine

Jedna od ključnih pretpostavki za sprječavanje nezakonitih migracija je efikasno i koordinirano upravljanje državnom granicom koje se, u skladu sa Zakonom o graničnoj kontroli, provodi radi osiguranja nepovredivosti državne granice, zaštite života i zdravlja ljudi, sprječavanja i otkrivanja kaznenih djela i prekršaja te otkrivanja i pronalaska počinitelja istih, sprječavanja nezakonitih prekograničnih migracija te sprječavanja i otkrivanja drugih opasnosti za javnu sigurnost, pravni poredak i nacionalnu sigurnost. Granična kontrola je u nadležnosti Granične policije Bosne i Hercegovine (u dalnjem tekstu: Granična policija). Granična kontrola, ali i nadzor državnih granica je, prema tome, važan instrument protiv nezakonite migracije, kriminaliteta u vezi sa krijumčarenjem ljudi i drugih često sa tim povezanim kaznenim djelima, a u vezi sa prelascima granice.

1.1. Stanje i trend nezakonitih migracija u 2020. godini

Za praćenje stanja na granicama koristi se više indikatora. U kontekstu ove informacije prezentiran je indikator koji pokazuje broj osoba otkrivenih u nezakonitom prelasku ili pokušaju nezakonitog prelaska državne granice.

U skladu sa nadležnostima Granična policija je u 2020. godini poduzela mjere prema 22.664 strana državljanima što predstavlja povećanje od 4 % u odnosu na 2019. godinu kada su poduzete mjere prema 21.920 osoba.

Od navedenog broja, Granična policija evidentirala je 11.658 osoba u nezakonitom prelasku ili pokušaju nezakonitog prelaska u 2020. godini, što predstavlja povećanje od 34 % u odnosu na 2019. godinu kada je evidentirano 8.669 osoba. Povećanje broja je u najvećoj mjeri uzrokovano brojem osoba otkrivenih u nezakonitom prelasku državne granice na izlazu iz BiH prema Hrvatskoj.

Državljeni Pakistana i Afganistana činili su 68 % od ukupnog broja osoba evidentiranih u nezakonitom prelasku ili pokušaju nezakonitog prelaska državne granice u 2020. godini.

Najveći teret migracijskog pritiska na ulazu u BiH podnosi Jedinica granične policije Zvornik, dok je na izlazu iz BiH to situacija s jedinicama Granične policije Izacić-Bihać i Velika Kladuša. Krajem 2020. godine, jak migracijski pritisak, na ulazu u BiH, evidentiran je i na području djelovanja jedinica Granične policije Višegrad, Trebinje i Hum-Foča, a na izlazu iz BiH, na područje djelovanja jedinica Granične policije Brod, Doljani i Kamensko.

⁵ Podaci se dostavljaju od strane institucija/agencija koje sudjeluju u radu Koordinacijskog tijela za pitanja migracija u BiH – Operativnog stožera za pitanja migracija u BiH. Podaci se dostavljaju najkasnije do 5. dana u mjesecu za prethodni mjesec na osnovu zaključka sa 42. sjednice ovog tijela.

Broj osoba otkrivenih u nezakonitom prelasku ili pokušaju nezakonitog prelaska državne granice u 2020. godini varirao je u najvećoj mjeri pod utjecajem mjera koje su susjedne države kao i BiH⁶ provodile protiv širenja koronavirusa. Mjere su se odnosile na zatvaranja graničnih prijelaza, zabrane kretanja migranata, onemogućavanja kretanja migranata izvan centara za smještaj migranata i uvodenja policijskog sata.

Tokom novembra i decembra 2020. godine, migracijski pritisak se sa sjeverozapada proširio na sjever BiH, na područje djelovanja Jedinice granične policije Brod, te na jugozapad BiH, na područje djelovanja jedinica Granične policije Doljani i Kamensko.

Trenutni migracijski pritisak je smanjen uslijed otežanog prelaska državne granice preko rijeke Drine i planinskih prevoja, te nedavno usvojenih ograničenja kretanja od strane kriznih štabova i najave drugih ograničenja.

Ponovno intenziviranje nezakonitih migracija može se očekivati nakon zimskog razdoblja i povlačenja mjera povezanih s bolešću COVID-19.

1.2. Pojavni oblici i rute kretanja migranata

Prema zabilježenim slučajevima, migranti se obično kreću u manjim ili većim skupinama, te su sporednim putnim komunikacijama nezakonito ulazili u BiH pješke prelazeći preko državne granice, najčešće neposredno uz granične prijelaze i zaobilazeći iste, skrivanjem u tovarnom prostoru teretnih motornih vozila ili krijumčarenjem od strane trećih osoba. Migranti najčešće nisu posjedovali identifikacijska dokumenta, nego samo potvrde nekog od centara u Srbiji ili Crnoj Gori. Slučajevi skrivanja migranata u tovarnom prostoru teretnih motornih vozila su otkriveni na međunarodnim graničnim prijelazima Brod, Gradiška i Šamac.

Krajem 2020. godine evidentirana je i pojava tzv. obrnutog toka. Migranti se nakon bezuspješnih pokušaja ulaska i prolaska preko teritorije Hrvatske i dolaska do drugih država članica Europske unije (EU) vraćaju u Srbiju zbog navodno boljih uvjeta boravka u migrantskim centrima tijekom zimskog razdoblja.

Tokom septembra, oktobra i novembra 2020. godine evidentirana je djelomična promjena ruta kretanja kroz BiH, tako da se pojačan pritisak na ulasku u BiH evidentira u području djelovanja jedinica Granične policije Višegrad i Hum-Foča, dok se pritisak na ulasku iz BiH u znatnoj mjeri prenio i na sjever i jugozapad BiH odnosno na područje djelovanja jedinica Granične policije Orašje, Gradiška i Brod te jedinica Granične policije Doljani i Kamensko.

Također, u vezi prisilnog vraćanja migranata s teritorije Hrvatske Granična policija poduzimala je mјere koje su uključivale upućivanje zahtjeva za provjeru navoda prema nadležnim organizacijskim jedinicama Ministarstva unutarnjih poslova R. Hrvatske, održavanje radnih sastanaka u okviru međunarodne saradnje s predstavnicima MUP-a Hrvatske na lokalnoj i regionalnoj razini, kao i sa predstavnicima Ministarstva unutarnjih poslova Unsko-sanskog kantona, intenziviranje pješačkih patrola Granične policije na lokacijama navedenim u informacijama organizacijskih jedinica MUP-a Unsko-sanskog kantona.

1.3. Poduzete mјere radi zaštite granice Bosne i Hercegovine

U cilju adekvatnog odgovora na stanje nezakonitih migracija u BiH tokom 2020. godine, nastavljen je vanredni angažman i interni premještaj policijskih službenika Granične policije u jedinice koje su izložene najvećem migracijskom pritisku. S tim u vezi, na poslovima nadzora granice vanredno je angažirano mjesečno u prosjeku oko 17 policijskih službenika u Jedinicu

⁶ Odluka o ograničenju kretanja i boravka stranaca u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH”, broj 26/20)

granične policije Zvornik na razdoblje od po 15 dana, te po dva policijska službenika Glavnog ureda i Centralnog istražnog ureda ove organizacije na dulje razdoblje. Pored navedenog, prema naredbi direktora ove organizacije nastavljeno je angažiranje policijskih službenika Jedinice granične policije za podršku i kontrolu Čapljina u zoni odgovornosti Jedinice granične policije Trebinje, koje je započelo 25.12.2017. godine.

Početkom maja 2020. godine, u organizacijske jedinice Granične policije raspoređena je X. klasa kadeta ove organizacije odnosno započelo je s radom 99 policijskih službenika za graničnu kontrolu.

Također, Granična policija nastavila je poduzimati aktivnosti predviđene Okvirnim planom djelovanja ove organizacije u sprječavanju nezakonitih migracija na teritoriju BiH, Akcijskim planom hitnih mjera iz 2018. godine i drugim planovima sačinjenim na regionalnoj i lokalnoj razini.

Zbog nedovoljnih ljudskih resursa, Granična policija provodi aktivnosti nadzora granice u saradnji sa policijskim agencijama u BiH. Zajedničke aktivnosti su regulisane odlukama ministra sigurnosti ili sporazumima o pružanju pomoći i operativnoj saradnji u nadzoru granice.

U skladu sa odlukama ministra sigurnosti, podršku Graničnoj policiji u 2020. godini pružile su:

Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH u zonama odgovornosti Terenski ured Istok - Višegrad i Terenski ured Sjeveroistok - Bijeljina. U 2020. godini, zajedno s policijskim službenicima Granične policije na poslovima nadzora granice u prosjeku su mjesečno bila angažirana 32 policijska službenika Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH. U decembru 2020. godine, 39 policijskih službenika Direkcije za koordinaciju policijskih tijela pružalo je podršku Graničnoj policiji u poslovima nadzora i zaštite državne granice.

Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA) u zoni odgovornosti Terenski ured Istok - Jedinica Granične policije Zvornik. U 2020. godini, u prosjeku je mjesečno bio angažirano 11 policijskih službenika SIPA-e na poslovima nadzora granice zajedno s policijskim službenicima Granične policije. U decembru 2020. godine, deset policijskih službenika SIPA-e pružalo je podršku Graničnoj policiji u poslovima nadzora i zaštite državne granice.

Prema sporazumima koje je potpisala Granična policija o pružanju pomoći i operativnoj saradnji u nadzoru granice, u 2020. godini Graničnoj policiji ispomoć na poslovima nadzora granice mjesečno je u prosjeku pružalo 79 policijskih službenika **Ministarstva unutarnjih poslova Republike Srpske** u zonama odgovornosti jedinica Granične policije (JGP) Hum-Foča, Zvornik, Bijeljina i Trebinje. Najveći broj policijskih službenika MUP-a Republike Srpske bio je angažiran u zoni odgovornosti JGP Zvornik. U decembru 2020. godine, 79 policijskih službenika MUP-a Republike Srpske pružalo je ispomoć Graničnoj policiji u obavljanju poslova nadzora i zaštite državne granice.

U skladu sa pojedinačnim sporazumima potpisanim sa **Policijom Brčko distrikta BiH i ministarstvima unutarnjih poslova Posavskog kantona, Hercegovačko-neretvanskog kantona, Zapadno-hercegovačkog kantona i Kantona 10** u prosjeku su mjesečno bila angažirana 2 policijska službenika kao ispomoć Graničnoj policiji tokom 2020. godine. U decembru 2020. godine, nije bilo angažiranih policijskih službenika navedenih policijskih agencija na ispomoći Graničnoj policiji.

1.4. Poteškoće u radu Granične policije Bosne i Hercegovine

Nedostatak policijskih službenika Granične policije, konstantno prisutan od početka migrantske krize u BiH, značajno ograničava kapacitete ove organizacije u obavljanju poslova nadzora granice BiH kao osnovnog načina otkrivanja i sprječavanja nezakonitih migracija.

Prema zadnjim dostavljenim podacima za 2020. godinu, Graničnoj policiji nedostaju 334 policijska službenika u skladu sa važećim Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji Državne granične službe (Granične policije). Prijedlog Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutarnjoj organizaciji Granične policije BiH dostavljen je Ministarstvu sigurnosti polovinom 2020. godine radi provedbe daljnje procedure.

U cilju povećanja ljudskih kapaciteta Granične policije, u skladu sa Odlukom o utvrđivanju Plana prijema kadeta u policijske agencije na razini institucija BiH u 2020. godini, u novembru 2020. godine objavljen je Javni oglas za prijem 150 kadeta ove organizacije od čega 125 u činu „policajac“ i 25 u činu „mlađi inspektor“.

Pored potrebe za jačanjem ljudskih kapaciteta, kontinuirano je prisutna potreba za zanavljanjem postojeće i nabavkom nove specijalističke opreme kojom bi Granična policija mogla efikasnije odgovoriti na suvremene izazove u oblasti nezakonitih migracija i osigurati adekvatnu zaštitu državne granice.

Adekvatna zaštita državne granice osigurava se i na međunarodnoj razini provedbom zajedničkih patrola s graničnim tijelima susjednih država. Uslijed okolnosti prouzrokovanih bolešću COVID-19 saradnja u kontroli migracija kroz provedbu zajedničkih patrola kao i održavanje sastanaka s graničnim tijelima susjednih zemalja je obustavljena od druge polovine marta 2020. godine. Zajedničke patrole s policijskim službenicima Srbije se provode od kraja maja 2020. godine, ali samo za rad na uspostavljenim graničnim prijelazima za pogranični promet Most u Carevom polju i Priboj. Provedba mješovitih patrola s graničnim tijelima susjednih država će se nastaviti nakon okončanja situacije u vezi s pandemijom uzrokovanim bolešću COVID-19.

2. Nezakonite migracije u Bosni i Hercegovini

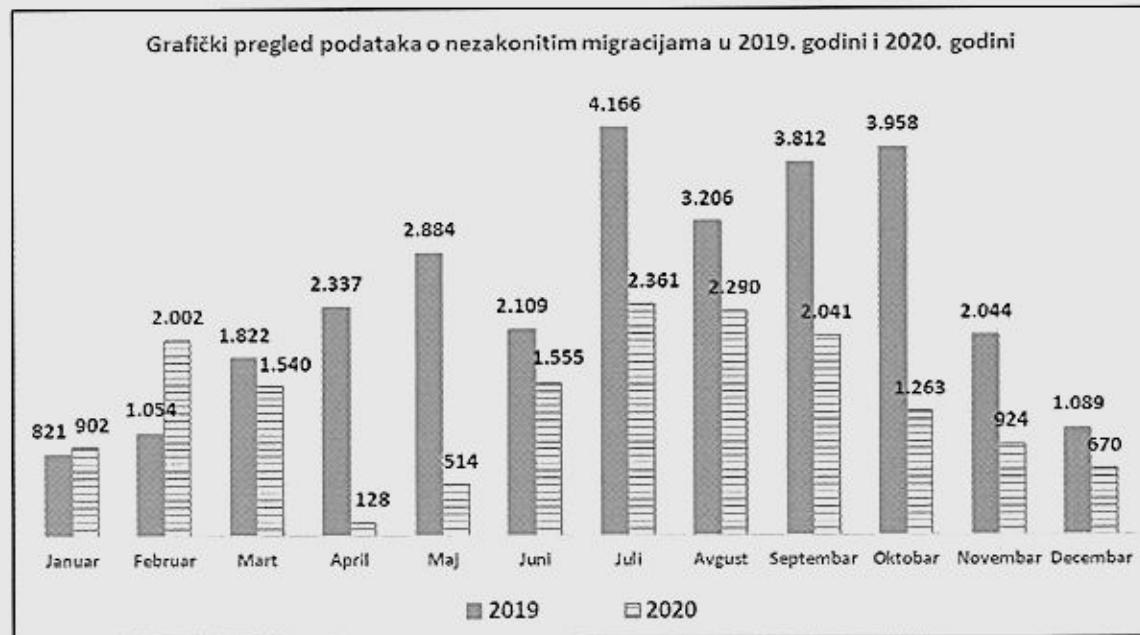
2.1. Statistički podaci za 2020. godinu

U 2020. godini, Službi za poslove sa strancima prijavljeno je ukupno 16.190 nezakonitih migranata što predstavlja smanjenje od 45 % u odnosu na 2019. godinu, kada je prijavljeno ukupno 29.302 nezakonitih migranata. Od navedenog broja nezakonitih migranata prijavljenih Službi za poslove sa strancima u 2020. godini namjeru za podnošenje zahtjeva za azil u BiH iskazalo je 15.170 osoba.

Kao jedan od ključnih pokazatelja stanja u oblasti migracija u BiH, koristi se broj nezakonitih migranata prijavljenih Službi za poslove sa strancima.

Kretanje broja nezakonitih migranata prijavljenih Službi za poslove sa strancima tokom 2019. i 2020. godine je prikazan u grafikonu koji slijedi.

Grafikon 1.: Pregled podataka o nezakonitim migracijama tokom 2019. i 2020. godine



Razina broja migranata prijavljenih Službi za poslove sa strancima tokom 2020. godine, osim januara i februara navedene godine, nije dosegnula razinu ovog broja u 2019. godini. Kao što je prikazano u grafikonu 1., broj nezakonitih migranata prijavljenih Službi za poslove sa strancima tokom 2020. godine kretao se mjesечно u rasponu od 128 do 2.361 osobe. Ovaj broj migranata varirao je, u najvećoj mjeri, u skladu sa mjerama koje su provodile tranzitne države na istočnomediterskoj i zapadnobalkanskoj ruti koja uključuje i BiH, uslijed pandemije bolesti COVID-19. Početak provedbe ovih mjera u martu 2020. godine usporio je kretanje migranata na ovim rutama, tako da je u martu navedene godine prijavljeno samo 128 osoba. U maju 2020. godine ovaj broj je povećan za četiri puta u odnosu na prethodni mjesec. U maju 2020. godine prestao je da važi propis⁷ kojim je ograničeno kretanje osoba koje su bile smještene u kampove za prihvat i azil u Srbiji, što im je omogućilo nedozvoljeno kretanje preko granice.

Od juna 2020. godine može se uočiti značajan rast broja nezakonitih migranata prijavljenih Službi za poslove sa strancima u odnosu na migracijska kretanja tokom *lockdown* razdoblja. U junu je ovaj broj porastao za tri puta u odnosu na prethodni mjesec navedene godine.

Od jula do septembra 2020. godine, prijavljen je najveći broj nezakonitih migranata u BiH. Rast ovog broja je u 2020. godini dosegao svoj vrhunac u julu navedene godine. U odnosu na maj, kada države počinju ublažavati COVID mjere, ovaj broj je u julu 2020. godine za skoro pet puta veći, dok je u odnosu na juni navedene godine veći za jedan i pol puta.

Iako, kao što pokazuje grafikon 1., ovaj broj već u julu počinje postepeno opadati. U avgustu 2020. godine je manji za 3 % u odnosu na juli, a u septembru za 14 % u odnosu na avgust navedene godine. Negativan trend migracijskih kretanja nastavljen je u oktobru 2020. godine

⁷ Dana 06.05.2020. godine prestala je da važi Uredba koja je ograničila kretanje migranata, azilanata i osoba koje su dobile azil, a koje su bile smještene u kampove za prihvat i azil u Republici Srbiji. (izvor: <https://www.azilsrbija.rs/prestala-da-vazi-uredba-kojom-je-ograniceno-kretanje-migranata-i-izbeglica-u-kampovima/> pristupljeno 14. 5. 2020. godine)

kada je zabilježeno značajno smanjenje broja prijavljenih migranata u odnosu na septembar iste godine.

Kraj 2020. godine obilježen je manjim intenzitetom nedozvoljenih kretanja migranata preko državne granice, u skladu sa time i manjim brojem nezakonitih migranata prijavljenih Službi za poslove sa strancima u novembru i decembru 2020. godine u odnosu na post-lockdown razdoblje.

Pad broja prijavljenih nezakonitih migranata koji koriste teritorij Bosne i Hercegovine kao tranzitni teritorij na putu prema državama članicama Europske unije u 2020. godini uzrokovan je različitim čimbenicima: uvedenim mjerama ograničenja kretanja u cilju suzbijanja širenja pandemije bolesti COVID-19 u drugom kvartalu 2020. godine te ponovnim uvođenjem mjera ograničenja kretanja krajem 2020. godine u pojedinim državama koje se nalaze na migracijskim rutama, dužinom zadržavanja na teritoriji BiH odnosno nemogućnošću ulaska i daljnog kretanja preko teritorije Europske unije, lošim vremenskim uvjetima koja su u različitim godišnjim razdobljima u znatnoj mjeri otežavala nezakonit prelazak granice, nedovoljnim kapacitetima za smještaj migranata u BiH, boljim uvjetima boravka u migrantskim centrima u susjednoj državi, intenziviranjem aktivnosti nadležnih tijela koja su obeshrabrilala kretanja migranata, korištenjem alternativnih migracijskih ruta te drugim dešavanjima na zapadnobalkanskoj ruti.

Migracijski tokovi preko teritorija država na zapadnom Balkanu, prema podacima FRONTEX-a⁸ su veoma ovisni od dešavanja na granicama Turske s Grčkom i Bugarskom kao i od razvoja situacije na Bliskom Istoku, gdje push faktori za migraciju su i dalje aktivni, te od prisustva migranata u široj regiji. Nizak stupanj povratka osnovan na sporazumu o readmisiji migranata sklopljenom između Europske unije i Turske, dovodi do prekapacitiranosti prihvatnih centara na egejskim otocima, potičući naknadne prelaska na kopno što za posljedicu ima utjecaj na zemlje Zapadnog Balkana.

Migranti koji se već nalaze u regiji, zajedno s onim koji treba da dođu iz pravca juga, će nastaviti da vrše pritisak na granice Hrvatske, Mađarske i Rumunjske. Vrlo je vjerojatno, da će migranti primijeniti modus operandi „masovno kretanje“ da primjenom sile probiju put preko regionalnih granica. Također, dostupnost i uvjeti u prihvatnim centrima, uvjeti boravka bilo gdje, dostupnost usluga krijumčara će odrediti kretanje unutar regije kao i pritisak na sjeverne granice regije, bila su predviđanja FRONTEX-a za 2020. godinu.

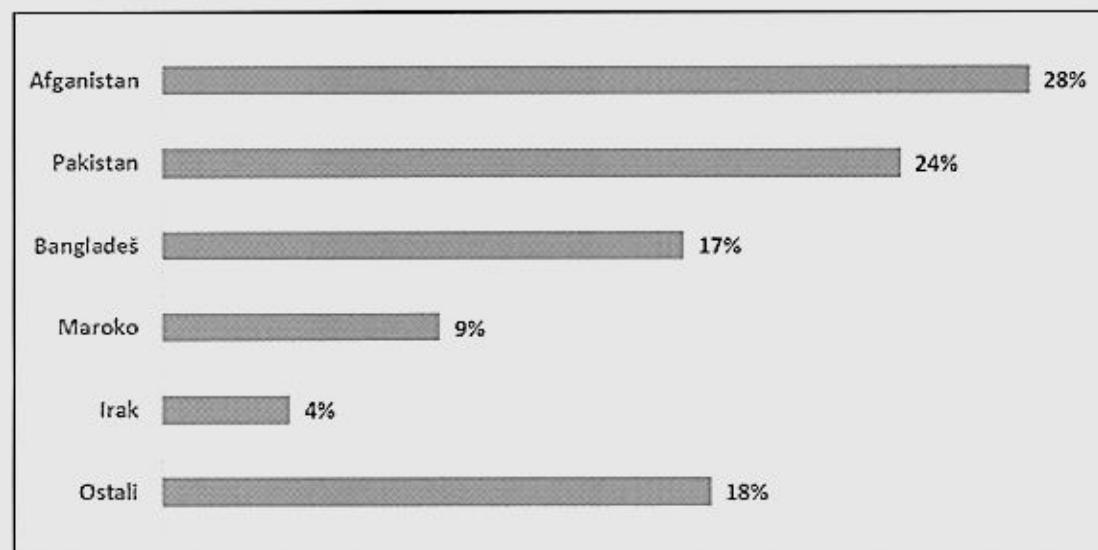
Zajedničke granice Sjeverne Makedonije i Albanije s Grčkom su glavne ulazne tačke u regiji. Migranti se pokušavaju kretati duž dvije podrute pokušavajući da napuste zapadni Balkan preko zajedničkih granica Srbije s Mađarskom, Rumunjskom i Hrvatskom ili preko granice Bosne i Hercegovine s Hrvatskom.

Struktura nezakonitih migranata, prijavljenih Službi za poslove sa strancima u 2020. godini, predstavljena je prema državljanstvu⁹. Grafikon 2. sadržava pregled pet najzastupljenijih državljanstva nezakonitih migranata u 2020. godini.

⁸ https://frontex.europa.eu/assets/Publications/Risk_Analysis/Risk_Analysis/Annual_Risk_Analysis_2020.pdf (pristupljeno 14. 1. 2021.)

⁹ Najveći dio podataka o državljanstvu je osnovan na izjavama migranata.

Grafikon 2.: Prikaz najzastupljenijih državljanstava nezakonitih migranata u 2020. godini



U 2020. godini Službi za poslove sa strancima prijavljen je najveći broj državljanina Afganistana, njih 4.553 i udio Afganistanaca u ukupnom broju prijavljenih nezakonitih migranata čini 28 %. Drugi po broju su državljanini Pakistana (3.879) koji čine 24 % od ukupnog broja prijavljenih migranata. Nakon njih slijede državljanini Bangladeša (2.740 ili 17 %), Maroka (1.460 ili 9 %) i Iraka (675 ili 4 %).

Među ostalim koji, kako prikazuje grafikon 2., čine 18 % od ukupnog broja prijavljenih nezakonitih migranata u BiH u 2020. godini, najbrojniji su nezakoniti migranti iz Irana, Alžira, Egipta, Turske i Sirije¹⁰.

Naredna tabela prikazuje strukturu nezakonitih migranata koji su Službi za poslove sa strancima iskazali namjeru za podnošenje zahtjeva za azil u BiH u 2020. godini, prema spolu i dobi.

Tabela 1.: Spolna i dobna struktura nezakonitih migranata koji su iskazali Službi za poslove sa strancima namjeru za podnošenje zahtjeva za azil u BiH

Struktura	Spol (%)		Dob (%)					
	muškarci	žene	0-15	16-20	21-30	31-40	41-60	60+
nezakoniti migranti	98,88	1,12	1,77	31,84	48,54	14,02	3,71	0,12

Udio muškaraca u ukupnom broju nezakonitih migranata koji su Službi za poslove sa strancima koji su iskazali namjeru za podnošenje zahtjeva za azil u BiH je čak 98,88 %.

U ukupnom broju nezakonitih migranata koji su iskazali namjeru za podnošenje zahtjeva za azil, najzastupljenije su osobe u dobroj skupini od 21 do 30 godina, a zatim od 16 do 20 godina.

¹⁰ Od ukupnog broja prijavljenih migranata Službi za poslove sa strancima u 2020. godini, državljanini Sirije se nalaze na desetom mjestu.

Podaci pokazuju da čak 98,11 % nezakonitih migranata (od 16 do 60 godina) koji su iskazali namjeru za podnošenje zahtjeva za azil spada u radno sposobno stanovništvo¹¹. Prema podacima iznesenim u izvještaju EUROPOL-a¹², slabljenje ekonomije u EU može povećati zahtjeve za jeftinom radnom snagom, dostupnom kroz radnu eksploraciju u kontekstu dužničkog odnosa migranata s krijumčarima.

2.2. Vraćanje sa teritorije Bosne i Hercegovine

Prema podacima Službe za poslove sa strancima, tokom 2020. godine sa teritorije BiH udaljeno je 713 stranaca što je za 0,4 % više u odnosu na 2019 godinu kada je udaljeno njih 710.

Kroz program potpomognutog dobrovoljnog povratka (AVRR) u 2020. godini u zemlju porijekla ili zemlju koja ih prihvata, Služba za poslove sa strancima samostalno je realizirala povratak za 232 strana državljana. Od navedenog broja, u zemlju porijekla ili zemlju koja ih prihvata vraćen je najveći broj državljana Pakistana, njih 102, zatim slijede državljanji Maroka (36) i Iraka (23).

Kada je riječ o jačanju politike vraćanja stranih državljanima, u tom pogledu poduzeti su značajni koraci. Sporazum o readmisiji između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Islamske Republike Pakistan i Prijedlog protokola između Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine i Ministarstva unutrašnjih poslova Islamske Republike Pakistan o implementaciji ovog sporazuma je potpisana u Islamabadu 04.11.2020. godine i upućen u daljnju proceduru.

Uprkos napretku postignutom potpisivanjem navedenog sporazuma i pratećeg protokola, potrebno je zaključiti sporazume i sa drugim ključnim zemljama porijekla nezakonitih migranata.

3. Azil u Bosni i Hercegovini

Najveći broj nezakonitih migranata, nakon poduzimanja mjera od strane Granične policije, te predaje Službi za poslove sa strancima, iskazuje namjeru za podnošenje zahtjeva za azil u BiH. Služba za poslove sa strancima u skladu sa članom 110. stav (2) Zakona o strancima i članu 32. stav (1) Zakona o azilu izdaje migrantima potvrdu o iskazanoj namjeri za azil u BiH i određuje pravac kretanja i rok koji je potreban da bi stranac lično podnio zahtjev za azil Ministarstvu sigurnosti u sjedištu. U skladu sa članom 32. Zakona o azilu rok valjanosti potvrde o iskazanoj namjeri može biti 14 dana. U navedenom razdoblju migrant treba podnijeti zahtjev za azil nadležnoj organizacijskoj jedinici Ministarstva sigurnosti - Sektoru za azil. Međutim, u većini slučajeva, osobe koje su iskazale namjeru za podnošenje zahtjeva za azil, ne podnose zahtjev za azil Ministarstvu sigurnosti, nego u roku važenja potvrde, kada im je u skladu sa zakonom omogućeno kretanje, pokušavaju nezakonito ući u Hrvatsku, najčešće s područja Unsko-sanskog kantona. Ovakva zloupotreba sistema prava na azil i međunarodnu zaštitu postala je modus operandi nezakonitih migracija u BiH.

Razlike između broja iskazanih namjera i podnesenih zahtjeva za azil potvrđuju zloupotrebu sistema azila od strane onih koji iskazivanje namjere za podnošenje zahtjeva za azil koriste

¹¹. Prema Anketi o radnoj snazi 2019, provedenoj od strane Agencije za statistiku BiH, radno sposobno stanovništvo obuhvata sve osobe koje imaju 15 i više godina, podijeljene u dvije glavne kategorije: radnu snagu (ekonomski aktivno stanovništvo) i ekonomski neaktivno stanovništvo.

¹² file:///C:/Users/Windows/Downloads/emsc_4th_annual_activity_report_-_2020.pdf (pristupljeno: 12. 1. 2021. godine)

kao instrument koji im omogućava zakonit boravak na teritoriji BiH u roku njene važenja, odnosno 14 dana.

Ovaj dio informacije prikazuje i analizira podatke prema indikatorima koji se koriste za praćenje trendova i pojave iz oblasti azila.

3.1. Statistički podaci za 2020. godinu

U 2020. godini, od ukupno 16.190 nezakonitih migranata prijavljenih Službi za poslove sa strancima, namjeru za podnošenje zahtjeva za azil iskazalo je 15.170 osoba od čega su **244 osobe podnijele zahtjev za azil ili 1,6 % od ukupnog broja osoba koje su iskazale namjeru za podnošenje zahtjeva za azil u BiH.**

Broj namjera za podnošenje zahtjeva za azil u 2020. godini je manji za 45 % u odnosu na 2019. godinu kada je 27.769 osoba iskazalo namjeru. U 2020. godini manji je broj i podnesenih zahtjeva za azil za 69% u odnosu na 2019. godinu kada su 784 osobe podnijele zahtjev u BiH.

Tabela 2.: Pregled iskazanih namjera za podnošenje zahtjeva za azil i podnesenih zahtjeva za azil u BiH u 2020. godini prema mjesecima

Broj migranata	2020.godina											
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
prijavljeni SPS	902	2.002	1.540	128	514	1.555	2.361	2.290	2.041	1.263	924	670
namjera za azil	782	1.898	1.460	107	479	1.482	2.307	2.224	1.850	1.141	845	596
zahtjev za azil	9	46	23	0	0	84	11	13	24	11	12	11
%*	1.1	2.4	1.6	0	0	5,7	0.5	0.6	1.3	1.0	1.4	1.8

* udio broja podnesenih zahtjeva za azil u ukupnom broju iskazanih namjera za azil u BiH prema mjesecima 2020. godine

Raspon broja podnesenih zahtjeva za azil u BiH se kreće od devet zahtjeva koji su podneseni u januaru 2020. godine do 84 zahtjeva podnesena u junu 2020. godine. U aprilu i maju 2020. godine, na razini mjerodavnih tijela poduzete su mjere kako bi se ograničila socijalna interakcija među osobljem uključenim u postupak azila i podnositelja zahtjeva za azil uslijed pandemije bolesti COVID-19., te podaci za navedeno razdoblje nisu analizirani.

Udio broja podnesenih zahtjeva za azil u ukupnom broju iskazanih namjera za azil je jasan pokazatelj potrebe osobe da traži međunarodnu zaštitu na teritoriji BiH.

Najmanji udio podnesenih zahtjeva za azil iznosi 0,5 % u julu 2020. godine kada je prijavljen najveći broj migranata Službi za poslove sa strancima, dok je najveći udio od 5,7 % karakterističan za juni 2020. godine.

Najveći broj zahtjeva za azil, od početka 2020. godine, podnijeli su državlјani Iraka, njih 72. Drugi po broju su državlјani Turske, njih 39. Treći po broju podnesenih zahtjeva za azil su državlјani Afganistana, njih 31.

U skladu sa članom 43. Zakona o azilu, Ministarstvo sigurnosti je u 2020. godini priznalo supsidijarnu zaštitu za 31 osobu dok je status izbjeglice priznat za jednu osobu tražitelja azila.

Podaci prikazani u tabeli 1. odnosno kada se uporedi broj osoba koje su iskazale namjeru za podnošenje zahtjeva za azil u BiH s brojem nezakonitih migranata prijavljenih Službi za poslove sa strancima vidljivo je da ipak velika većina migranata nakon prijavljivanja navedenoj organizaciji iskaže namjeru za podnošenje zahtjeva za azil. Granična policija BiH ili

organizacijska jedinica Službe kojoj je stranac iskazao namjeru podnošenja zahtjeva za azil upoznaje stranca s postupkom traženja azila i njegovim pravima i obvezama¹³.

Pored navedenog, a u cilju prevazilaženja jezičke barijere, te podizanja svijesti o pravima i obvezama ove kategorije osoba, Ministarstvo sigurnosti u saradnji sa nevladinim sektorom, te nevladin sektor samoinicijativno (Vaša prava, UNHCR-Ministarstvo sigurnosti Sektor za azil-Vaša prava) kreirali su određene letke s višejezičnim pojašnjenjem postupka azila. Iako je u većem ili manjem obimu migrantima bio dostupan letak s pravima i obvezama isti nisu iskazivali poseban interes za navedenim smjernicama i informacijama te nisu niti preuzimali navedene letke ili su ih formalno preuzeli bez da su postupali po uputama istih. Pored letaka o postupku azila, od strane nevladinog sektora su kreirani i printani plakati sa sličnim sadržajem i pogotovo s upozorenjima koja se odnose na trgovinu ljudima.

Također, tokom 2020. godine, u skladu sa odredbama Zakona o azilu, odbijen je zahtjev za azil za 56 osoba, dok su postupci obustavljeni za 554 osobe. Postupak je najčešće obustavljen jer su tražitelji azila napustili posljednju adresu boravka, a nisu prijavili novu ili nisu podnijeli zahtjev za produženje kartona tražitelja azila.

Broj obustavljenih postupaka također ukazuje na zloupotrebu sistema azila te ujedno dovodi do administrativnih opterećenja i usporava priznavanje zaštite onima kojima je ona zaista potrebna, dok se kretanje migranata prema državama članicama EU i dalje nastavlja.

Prevoditelji nisu lako dostupni samo za određene skupine jezika, dok je evidentno da za odredene jezike uopšte ne postoje prevoditelji na teritoriji BiH. Problem nedostatka prevoditelja države članice MARRI-ja nastojale su prevazići potpisivanjem Protokola o korištenju zajedničke liste prevoditelja u oblasti migracija i azila 2018. godine.¹⁴ Međutim, njegova provedba nije još efiksna zbog ograničenja koja su propisana zakonodavstvom u oblasti vođenja upravnih i sudskih postupaka u ovoj oblasti.

S obzirom na važnost ove problematike i pritisak pod koji je stavljen sistem azila u BiH mjerodavno tijelo za pitanje azila u BiH je u saradnji s UNHCR-om povećalo ljudske kapacitete kako bi se bar približno udovoljilo očekivanjima u broju službenika koji rade na postupcima registracije i odobrenja međunarodne zaštite, kao i kapacitete neophodne za funkcioniranje Azilantskog centra.

Dodatni izazov u provedbi procedure azila prouzrokovani je bolešcu COVID-19. Naime, potrebno je zagarantirati sigurnost i provedbu epidemioloških mjera kako podnositelju zahtjeva tako i osoblju Ministarstva sigurnosti i prevoditeljima koji sudjeluju u postupku azila, tijekom ove zdravstvene krize.

4. Smještaj migranata u Bosni i Hercegovini

4.1. Smještajni kapaciteti institucija Bosne i Hercegovine

Za smještaj migranata u BiH koriste se Imigracijski centar u Istočnom Sarajevu i Azilantski centar u Delijašu kao specijalizirane ustanove Ministarstva sigurnosti te kapaciteti

¹³ Član 31. stav (3) Zakona o azilu.

¹⁴ Protokol je potpisani 08.02.2018. godine od strane Albanije, Bosne i Hercegovine, Sjeverne Makedonije, Srbije, Crne Gore i Kosova (UNS 12449).

Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH odnosno, Izbjegličko-prihvatni centar „Salakovac“ i Readmisijski centar u Mostaru.

- Kapacitet Imigracijskog centra kojim upravlja Služba za poslove sa strancima je 120 mesta. U Imigracijskom centru su mjesечно u prosjeku boravile 52 osobe. Na dan 31.12.2020. godine u centru su boravile 53 osobe.
- Azilantskim centrom koji je namijenjen za smještaj oko 150 osoba upravlja Sektor za azil Ministarstva sigurnosti. U Azilantskim centru su mjesечно u prosjeku boravile 34 osobe. Na dan 31.12.2020. godine u centru je boravila 31 osoba.
- U kapacitetima Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice osiguran je smještaj za 200 osoba koje su iskazale namjeru za azil ili su tražitelji azila u BiH. U kapacitetima Ministarstva za ljudska prava je mjesечно u prosjeku boravilo 59 osoba. Na dan 31.12.2020. godine u centru je boravilo 11 osoba.

4.2. Smještaj maloljetnika bez pratnje

Prema podacima Službe za poslove sa strancima, od ukupno 16.190 nezakonita migranta prijavljena ovoj organizaciji u 2020. godini oko 2 % su maloljetne osobe bez pratnje ili tačnije 353 osobe su se izjasnile kao maloljetne osobe. Namjeru za podnošenje zahtjeva za azil iskazale su 343 maloljetne osobe.

U cilju unaprjeđenja smještaja i postupanja s maloljetnim migrantima u BiH u 2020. godini potpisani su:

- Protokol za smještaj maloljetnih stranaca bez pratnje koji su iskazali namjeru traženja azila, te maloljetnih tražitelja azila bez pratnje u Centru za djecu i mlade, Doboj Istok, kojim upravlja MFS-Emmaus. Protokol je potписан 16.10.2020. godine između Ministarstva sigurnosti, UNHCR-a, IOM-a i Međunarodnog foruma solidarnosti-EMMAUS (MFS-EMMAUS).

Na dan 31.12.2020. godine u smještajnim kapacitetima nevladine organizacije MFS-EMMAUS nalazilo se 20 maloljetnih stranaca bez pratnje.

- Protokol o smještaju stranaca - maloljetnika bez pratnje - u Centar za djecu i mlade, Doboj Istok, kojim upravlja MFS-Emmaus. Protokol je potписан 16.10.2020. godine između Službe za poslove sa strancima, IOM-a, Save the Children i Međunarodnog foruma solidarnosti-EMMAUS (MFS-EMMAUS).

Na dan 31.12.2020. godine u smještajnim kapacitetima nevladine organizacije MFS-EMMAUS nalazilo se 50 stranaca – maloljetnika bez pratnje.

- Memorandum o razumijevanju o procedurama primjenjivim u prijevozu maloljetnika bez pratnje unutar Bosne i Hercegovine. Memorandum je potписан u novembru 2020. godine između IOM-a, Službe za poslove sa strancima i UNHCR-a.

IOM je u suradnji sa Službom za poslove sa strancima i partnerskim agencijama uspješno koordinirao premeštanje 34 maloljetnika bez pratnje iz Borića u MFS-EMMAUS.

4.3. Privremeni prihvatni centri u Bosni i Hercegovini

Privremeni prihvatni centri za smještaj i zbrinjavanje migranata na područjima koja su izložena pojačanom migracijskom pritisku (Kanton Sarajevo i Unsko-sanski kanton) su osigurani u suradnji s Međunarodnom organizacijom za migracije (IOM).

4.3.1. Smještajni kapaciteti na području Kantona Sarajevo

Bivša kasarna „Ušivak”¹⁵, koja se nalazi na području opštine Hadžići, otvorena je u oktobru 2018. godine. Kapacitet objekta „Ušivak” je 800 mesta sa odvojenim prostorom za porodice, žene i maloljetnike bez pratnje. U privremenom prihvatnom centru „Ušivak” mjesечно u prosjeku je boravilo 780 osoba. Na dan 31.12.2020. godine u centru je boravilo 813 osoba.

Drugi privremeni prihvatni centar za smještaj migranata u bivšoj kasarni „Blažuj”¹⁶ koji se nalazi na području opštine Iliđa, je otvoren 10.12.2019. godine. Kapacitet objekta „Blažuj” je 2.000 mesta. U privremenom prihvatnom centru „Blažuj” je mjesечно u prosjeku boravilo 1.895 osoba. Na dan 31.12.2020. godine u centru je boravilo 3.389 osoba.

4.3.2. Smještajni kapaciteti na području Unsko-sanskog kantona

Međunarodna organizacija za migracije (IOM) uspostavila je, koordinirala aktivnosti i upravljala sa četiri privremena prihvatna centra na području **Unsko-sanskog kantona** koji se koriste za smještaj i zbrinjavanje migranata. Privremeni prihvatni centri za smještaj i zbrinjavanje migranata su osigurani u sljedećim objektima: Sedra, Bira, Miral i Borići. Navedeni objekti su od 11.03.2020. godine Odlukom Vijeća ministara BiH određeni kao privremeni prihvatni centri za smještaj migranata.¹⁷

- „Sedra“ u Cazinu je otvorena u julu 2018. godine. U objektu je dostupno 420 mesta sa određenim prostorom za porodice i maloljetnike bez pratnje. U privremenom prihvatnom centru „Sedra“ mjesечно u prosjeku su boravile 322 osobe. Na dan 31.12.2020. godine u centru su boravile 343 osobe.
- „Bira“ u Bihaću je otvorena u oktobru 2018. godine. U objektu je dostupno 1.500 mesta sa određenim prostorom za porodice i maloljetnike bez pratnje. Od 30.09.2020. godine, kada je Ministarstvo unutrašnjih poslova Unsko-sanskog kantona izmjestilo migrante iz ovog centra, ne vrši se smještaj migranata u isti. Do zatvaranja ovog centra, u istom je mjesечно u prosjeku boravilo 1.056 osoba.
- „Miral“ u Velikoj Kladuši je otvoren u novembru 2018. godine. Za smještaj migranata je dostupno 700 mesta sa osiguranim prostorom za maloljetnike bez pratnje. U privremenom prihvatnom centru „Miral“ je mjesечно u prosjeku boravilo 836 osoba. Na dan 31.12.2020. u centru su boravile 1.032 osobe.

Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine, Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine – Služba za poslove sa strancima i Međunarodna organizacija za migracije (IOM) potpisali su 04.11.2020. godine Memorandum o sporazumijevanju o uspostavljanju međusobne suradnje neophodne za efikasan rad Privremenog prihvatnog centra „Miral“, na osnovu kojeg je Služba za poslove sa strancima preuzela koordinaciju aktivnosti u upravljanju navedenim privremenim prihvatnim centrom.

- „Borići“ u Bihaću su otvoreni u januaru 2019. godine. Za smještaj migranata je dostupno 580 mesta. Za porodice je osiguran određen prostor. U privremenom

¹⁵ Kasarnu je na korištenje Vijeće ministara BiH, za potrebe Ministarstva sigurnosti, ustupila Vlada Federacije BiH. Navedeni objekt je predat na upravljanje Službi za poslove sa strancima Odlukom o predaji na korištenje i upravljanje kasarne „Ušivak“ u Hadžićima.

¹⁶ Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 145. hitnoj sjednici održanoj 11.11.2019. godine donijela Odluku o davanju na korištenje kasarne „Blažuj“ Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine, V. Broj: 1296/2019 od 11.11.2019. godine.

¹⁷ Vijeće ministara BiH je na 167. sjednici održanoj 11. marta 2019. godine donijelo Odluku o određivanju privremenih prihvatnih centara za smještaj migranata („Službeni glasnik BiH“, broj 28/19), kojom su obuhvaćene sljedeće lokacije: bivša tvornica „Bira“ u Bihaću, bivši đački dom „Borići“ u Bihaću, bivša tvornica „Miral“ u Velikoj Kladuši i bivši hotel „Sedra“ u Cazinu.

prihvatnom centru „Borići“ su mjesечно u prosjeku boravile 303 osobe. Na dan 31.12.2020. godine u centru je boravilo 329 osoba.

4.4. Lokacija „Lipa“

Šatorski kamp „Lipa“ je otvoren 21.04.2020. godine nakon sastanka predstavnika Vlade Unsko-sanskog kantona, Europske komisije i IOM-a koji je održan 26.03.2020. godine. Ukupan kapacitet kampa je bio 1.000 osoba i namijenjen je za smještaj muškaraca. Prema informacijama Međunarodne organizacije za migracije (IOM) kamp je formiran kako bi bili zbog izvanredne situacije izazvane COVID-19 krizom smješteni migranti koji su boravili u napuštenim i ruševnim objektima na području grada Bihaća. U kampu Lipa, do 23.12.2020. godine, mjesечно u prosjeku su boravile 1.032 osobe.

Vijeće ministara BiH je na 137. vanrednoj sjednici održanoj 21.12.2020. godine donijelo Odluku o uspostavi privremenog prihvatnog centra za smještaj migranata na lokaciji „Lipa“ koji će biti montažni objekat kontejnerskog tipa i kapaciteta 1.500 osoba.

Polazeći od navedenog, a postupajući po aktu Ministarstva sigurnosti, Služba za poslove sa strancima je 22.12.2020. godine pokušala izvršiti privremeno premještanje migranata iz šatorskog kampa „Lipa“ u privredni prihvatni centar „Bira“ dok se ne uspostavi i stavi u funkciju privredni prihvatni centar na lokaciji „Lipa“ odnosno navedeni montažni objekat kontejnerskog tipa koji bi bio adekvatan za zimske uslove.

Navedeni premještaj migranata iz šatorskog kampa „Lipa“ u privremeni prihvatni centar „Bira“ Služba za poslove sa strancima nije mogla realizirati zbog izostanka saradnje i stavova lokalnih vlasti u Unsko-sanskom kantonu i gradu Bihaću, koje nisu dozvolile realiziranje navedenih aktivnosti.

Dana 23.12.2020. godine Međunarodna organizacija za migracije (IOM) i druge UN organizacije napustile su kamp Lipa, a u istom se 23.12.2020. desio požar u kojem su izgorjeli šatori korišteni za smještaj migranta. Iako šatori nisu bili adekvatni za smještaj migranata u zimskim uslovima, uništavanjem istih, migranti su ostali, uglavnom, bez bilo kakve zaštite na lokaciji „Lipa“ te u uslovima snježnih padavina i veoma niskih temperatura. Tada se na lokalitetu „Lipa“ nalazilo oko 900 osoba migranata.

Dok se ne uspostavi i stavi u funkciju privredni prihvatni centar „Lipa“ Ministarstvo sigurnosti je 29.12.2020. godine pokušalo izvršiti privremeno izmještanje migranata u bivšu kasarnu na Bradini.

Na 40. vanrednoj telefonskoj sjednici Vijeća ministara BiH održanoj 30. i 31.12.2020. godine, Vijeće ministara BiH je u skladu sa svojom odlukom pozvalo vlasti Unsko-sanskog kantona i Grada Bihaća da poštuju važeću odluku od 11.03.2019. kojom je lokacija bivše tvornice „Bira“ određena kao privredni prihvatni centar za smještaj migranata i bez odgađanja izvrše prihvat i smještaj migranata na lokaciju „Bira“, što nije učinjeno.

Na dan 31.12.2020. godine, na lokaciji „Lipa“, na otvorenom, nalazilo se oko 900 migranata i Ministarstvo sigurnosti sa Službom za poslove sa strancima poduzima aktivnosti s Ministarstvom obrane BiH - Oružanim snagama BiH i vlastima Unsko-sanskog kantona i Grada Bihaća na osiguranju smještaja u šatorima Oružanih snaga Bosne i Hercegovine.

4.5. Osiguranje osnovnih potreba i zdravstvenih usluga za migrante u Bosni i Hercegovini
Migrantima koji su smješteni u ustanovama kojima upravljaju Ministarstvo sigurnosti i Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice, u skladu sa pravnom regulativom, osigurana je hrana,

odjeća i obuća, sredstva lične higijene, medicinska pomoć, kontakt s nevladnim i međunarodnim organizacijama koji štite interese korisnika. Također, u skladu sa Zakonom o azilu osobama kojima je pružen smještaj Ministarstvo sigurnosti osigurava zaštitu njihova porodičnog života, mogućnost komunikacije sa rođacima, pravnim savjetnicima, predstavnicima UNHCR-a i nevladnim organizacijama. Podršku Ministarstvu sigurnosti i Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice u osiguranju osnovnih životnih potreba za korisnike njihovih centara pruža i UNHCR.

Migrantima koji su smješteni u privremene prihvatne centre potrebnu pomoć osigurava IOM u suradnji s drugim međunarodnim, humanitarnim i nevladnim organizacijama. Potrebna pomoć je osigurana putem IPA projekta "Posebne mjere za podršku odgovoru na izbjegličku i migrantsku situaciju u BiH".

Sredstva za pružanje zdravstvene zaštite migrantima u BiH osigurana su putem projekta „Osiguran pristup zdravstvenim uslugama i zaštiti ljudskih prava za tražitelje azila, izbjeglice i migrante u BiH“, koji je finansiran od strane Civilne zaštite i humanitarne pomoći Europske unije (ECHO).

Ovim sredstvima, kojima se migrantima u BiH osigurava pristup zdravstvenim uslugama u primarnoj i sekundarnoj zdravstvenoj zaštiti, uključujući psihosocijalnu podršku i usluge mentalnog zdravlja, upravlja Dansko vijeće za izbjeglice u BiH (DRC). Pružanje primarne i sekundarne zdravstvene zaštite te angažiranje zdravstvenih radnika se vrši preko direktnih pružatelja zdravstvene zaštite koji imaju potpisane ugovore o saradnji s DRC-om. Medicinske ekipe domova zdravlja Bihać, Cazin i Velika Kladuša u Unsko-sanskom kantonu, Doma zdravlja Hadžići u Kantonu Sarajevo i Doma zdravlja Stari Grad Mostar u Hercegovačko-neretvanskom kantonu u saradnji sa osobljem DRC-a pružaju usluge zdravstvene zaštite u privremenim ambulantama prihvatnih centara za smještaj migranata. Usluge sekundarne zdravstvene zaštite pružaju se u Kantonalnoj bolnici u Bihaću, Općoj bolnici u Sarajevu, Univerzitetskom kliničkom centru Sarajevo, Kantonalnoj bolnici „Dr. Safet Mujić“ i Sveučilišnoj kliničkoj bolnici Mostar.

U 2020. godini, DRC je u saradnji sa direktnim pružateljima medicinskih usluga osigurao 97.217 medicinskih pregleda, 24.143 medicinske intervencije, uputio 3.022 osoba prema specijalističkim uslugama u domovima zdravlja i 3.115 osoba prema specijalističkim uslugama u ustanovama sekundarne razine te izvršio 806 direktnu intervenciju povezanu sa neuropsihijatrijskim uslugama i psihološkom podrškom. Najčešće zabilježena oboljenja među migrantima smještenim unutar privremenih prihvatnih centara su: oboljenja respiratornog sistema (22,18 % od ukupnog broja pregleda doktora), oboljenja kože i potkožnog tkiva (15,03 %) te oboljenja mišićno-koštanog sistema i vezivnog tkiva (12,85 %), oboljenja gastrointestinalnog sistema (9,04 %) i simptomi, patološki klinički i laboratorijski znaci (6,93 %).

Prema podacima DRC-a, u razdoblju od 01.01. do 31.12.2020. godine, ECHO je donirao DRC-u sredstva u ukupnom iznosu od 4.662.943,89 eura. U istom razdoblju utrošeno je 4.413.063,09 eura, od čega je u decembru 2020. godine implementirano ukupno 132.412,47 eura. Kako DRC ima potpisane ugovore o saradnji s direktnim pružateljima zdravstvene zaštite, sredstva se ne uplaćuju na Jedinstveni račun trezora institucija BiH.

Preventivne mjere protiv širenja COVID-19 u privremenim prihvatnim centrima u BiH

Od početka epidemije u BiH DRC zajedno sa relevantnim zdravstvenim ustanovama provodi mjere protiv širenja koronavirusa i suzbijanja bolesti COVID-19. S tim u vezi, u svim

privremenim prihvatnim centrima kao i u Azilantskom centru i Salakovcu uspostavljena je procedura preventivne i simptomatske izolacije prema preporukama federalnog i kantonalnih ministarstava zdravstva kao i Zavoda za javno zdravstvo. U ovom trenutku, centri raspolažu sa određenim brojem mesta za preventivnu i simptomatsku izolaciju osoba koje imaju simptome bolesti COVID-19.

Zbog razvoja epidemiološke situacije, kapaciteti za preventivnu i simptomatsku izolaciju osoba u privremenim prihvatnim centrima nisu dovoljni. Međutim, do sada nije bilo slučaja nekontroliranog širenja zaraze izazvanog koronavirusom. Nakon događaja u kampu Lipa, sve aktivnosti po pitanju pružanja medicinske brige, kao i provedba preventivnih mjera vezanih za suzbijanje širenja COVID-19 na navedenoj lokaciji su obustavljene.

Radi sprječavanje širenja bolesti ukupno 9.460 osoba upućeno je u preventivnu izolaciju u 2020. godini, a 532 osobe u simptomatsku izolaciju. Na COVID-19 testirane su ukupno 373 osobe, od čega je za 340 osoba potvrđen negativan nalaz, a 33 osobe su bile pozitivne na COVID-19. Tri osobe su samovoljno napustile izolacijski prostor u privremenom prihvatnom centru tokom 2020. godine.

Na dan 31.12.2020. godine, u preventivnim izolacijama nalazilo se ukupno 65 osoba, dok je u simptomatskoj izolaciji bilo ukupno 16 osoba, od kojih jedna osoba sa potvrđenim COVID-19 statusom. Tokom decembra testirane su ukupno 24 osobe, i kod četiri osobe potvrđeno je prisustvo virusa COVID-19. Prema informacijama DRC-a, u 2020. godine niti jedan migrant nije hospitaliziran niti preminuo od posljedica bolesti COVID-19.

Također, DRC u saradnji sa Službom za poslove sa strancima i IOM-om koordinira provođenje mjera radi sprječavanja širenja zaraze korona virusom u privremenim prihvatnim centrima.

5. Borba protiv krijumčarenja migranata

Borba protiv krijumčarenja migranata je od početka migrantske krize u BiH jedno od prioritetsnih područja agencija za provođenje zakona. Krijumčarenje migranata kao profitabilan posao za organizirane kriminalne skupine nosi relativno nizak rizik. Istovremeno, kompleksnost kretanja velikog broja ljudi na dugim relacijama zahtijeva složene multinacionalne kriminalne organizacije i često uključenost osoba koje su stanovnici država duž zapadnobalkanske rute.

Ministarstvo sigurnosti periodično prikuplja statističke podatke o broju podnesenih izvještaja te broju osoba koje su prijavljene pod sumnjom počinjenja djela povezanih s krijumčarenjem migranata odnosno, s izvršenjem djela po čl. 189. i 189a. Krivičnog zakona BiH. Podaci za razdoblje od 01.01. do 30.09.2020. godine prikazani su u Informaciji o stanju u oblasti migracija za septembar 2020. godine. Ova informacija prikazuje podatke za 2020. godinu.

Tabela koja slijedi prikazuje statističke podatke o izvršenju djela po čl. 189. i 189a. Krivičnog zakona BiH dostavljene Ministarstvu sigurnosti od policijskih agencija u BiH.¹⁸

¹⁸ Ministarstvo sigurnosti prikuplja periodično statističke podatke o izvršenju djela po čl. 189. i 189a. Krivičnog zakona BiH od sljedećih policijskih agencija u BiH: Granične policije BiH, SIPA-e, MUP-a RS, Federalne Uprave policije BiH, Policije Brčko distrikta BiH te kantonalnih ministarstava unutarnjih poslova.

Tabela 3.: Statistički podaci za čl. 189. i 189a. Krivičnog zakona BiH

R.br.	Poličjska agencija	Broj podnesenih izvještaja/broj prijavljenih osoba	01.01.2019 - 31.12.2019		01.01.2020 – 31.12.2020		
			Član 189. KZ BiH	Član 189a. KZ BiH	Član 189. KZ BiH	Član 189a. KZ BiH	
1	Granična policija BiH	ukupan broj izvještaja podnesenih Tužilaštvu BiH	81	6	37	6	
		ukupan broj prijavljenih osoba sa osnovama sumnje da su izvršili krivična djela	109	29	74	19	
2	Državna agencija za istrage i zaštitu	ukupan broj izvještaja podnesenih Tužilaštvu BiH	10	3	17	5	
		ukupan broj prijavljenih osoba sa osnovama sumnje da su izvršili krivična djela	9	10	28	12	
3	MUP Republike Srpske	ukupan broj izvještaja podnesenih Tužilaštvu BiH	25	0	16	1	
		ukupan broj prijavljenih osoba sa osnovama sumnje da su izvršili krivična djela	33	0	28	1	
4	K1 - MUP Unsko-sanskog kantona	ukupan broj izvješća podnesenih Tužilaštvu BiH	13	0	20	0	
		ukupan broj prijavljenih osoba sa osnovama sumnje da su izvršili krivična djela	19	0	33	0	
5	K8 - MUP Zapadnohercegovačkog kantona	ukupan broj izvješća podnesenih Tužilaštvu BiH	3	0	1	0	
		ukupan broj prijavljenih osoba sa osnovama sumnje da su izvršili krivična djela	3	0	1	0	
6	K9 - MUP Kantona Sarajevo	ukupan broj izvješća podnesenih Tužilaštvu BiH	0	0	1	0	
		ukupan broj prijavljenih osoba sa osnovama sumnje da su izvršili krivična djela	0	0	2	0	
7	K10 - MUP Kantona 10	ukupan broj izvješća podnesenih Tužilaštvu BiH	1	0	14	0	
		ukupan broj prijavljenih osoba sa osnovama sumnje da su izvršili krivična djela	1	0	16	0	
Σ Ukupan broj izvješća podnesenih Tužilaštvu BiH			133	9	106	12	
Σ Ukupan broj prijavljenih osoba sa osnovama sumnje da su izvršili krivična djela			174	39	182	32	
R.Br.	Struktura prijavljenih osoba po državljanstvu sa osnovama sumnje da su izvršili krivična djela	01.01.2019 - 31.12.2019		01.01.2020 – 31.12.2020			
		Član 189. KZ BiH	Član 189a. KZ BiH	Član 189. KZ BiH	Član 189a. KZ BiH		
1	Afganistan				4		
2	Alžir	1					
3	BiH	147	34	132	17		
4	Bugarska	1					
5	Holandija	1					
6	Irak		2		1		
7	Iran			2			
8	Italija			2			
9	Kamerun			2	2		
10	Libija				1		
11	NN	2		32	3		
12	Njemačka		1				
13	Pakistan				1	1	
14	Rumunjska	3					
15	SAD	1					
16	Sirija	1					
17	Slovačka	1					
18	Slovenija	3					
19	Srbija		6		2		
20	Sudan				1		
21	Tunis	1		2	8		
22	Turska		2	3			
23	Ukrajina				1		
24	Velika Britanija	3					
UKUPNO			174	39	182	32	

Prema podacima prikupljenim od policijskih agencija u BiH, u 2020. godine Tužilaštvu BiH podneseno je ukupno 106 izvještaj u vezi počinjenja djela „Krijumčarenje ljudi“ po član 189. Krivičnog zakona BiH te ukupno 12 izvještaja u vezi počinjenja djela „Organiziranje grupe ili udruženja za počinjenje krivičnog djela krijumčarenje migranata“ po članu 189a. Krivičnog zakona BiH.

Također, u izvještajnoj 2020. godini prijavljene su 182 osobe za koje je postojala osnova sumnje da su izvršili djela po član 189. Krivičnog zakona BiH i 32 osobe za koje je postojala osnova sumnje da su izvršili djela po član 189a. navedenog zakona. Pod osnovama sumnje da su izvršili djela krijumčarenja ljudi po navedenim članovima Krivičnog zakona, najveći broj prijava podnesen je protiv državljana Bosne i Hercegovine.

Pored statističkih podataka, ova informacija sadrži i pregled određenih aktivnosti Državne agencije za istrage i zaštitu i Granične policije tokom 2020. godine odnosno policijskih agencija koje redovno dostavljaju podatke za pripremu mjesecnih informacija.

Državna agencija za istrage i zaštitu

Državna agencija za istrage i zaštitu (u dalnjem tekstu: SIPA) kontinuirano provodi aktivnosti te ostvaruje saradnju sa drugim policijskim agencijama radi sprječavanja i suzbijanja krijumčarenja migranata.

Na nivou Bosne i Hercegovine održavaju se redovni sastanci sa službenicima Granične policije i Službe za poslove sa strancima, te po potrebi sa službenicima Obavještajno-sigurnosne agencije (OSA). Također, ostvarena je značajna operativna saradnja sa MUP-om Republike Srpske i MUP-om Federacije BiH kao i kantonalnim ministarstvima unutrašnjih poslova. Zajednički rad na predmetima krijumčarenja ljudi se provodi kroz operativnu akciju „Istok“.

Kao odgovor na povećan obim posla uzrokovanih migrantskom krizom, odlukom direktora SIPA-e formiran je Operativno-istražni tim „Istok“. Ovaj tim čini 37 policijskih istražitelja i jedan državni službenik koji provode aktivnosti na sprječavanju i otkrivanju krivičnih djela po članu 189. „Krijumčarenje ljudi“ i članu 189a. „Organiziranje grupe ili udruženja za krijumčarenje migranata“ Krivičnog zakona BiH, te ostvaruju značajnu međunarodnu saradnju sa policijskim tijelima EU i zemalja regije. Rezultat rada ovog tima je skoro četiri puta više provedenih akcija u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu kada je provedeno sedam akcija.

Međunarodna saradnja u krivično-pravnim stvarima na paralelnim predmetima koji se odnose na nezakonite migracije i trgovinu ljudima ostvarena je sa policijskim tijelima Austrije, Hrvatske, Njemačke, Slovenije i Srbije. Razmjena kriminalističko-obavještajnih podataka iz ove oblasti odvijala se putem oficira za vezu, INTERPOL-a, EUROPOL-a, SELECA-a kao i neposrednim kontaktom policijskih službenika.

Pored navedenog, predstavnici SIPA-e redovno učestvuju u radu „Operativne skupine Zapadnog Balkana“ koja ima za cilj ubrzanje i unapređenje saradnje u oblasti sprječavanja nezakonitih migracija između policijskih agencija zemalja Zapadnog Balkana i država članica EU. Predstavnici ove policijske agencije učestvuju i u radu Udarne skupine za borbu protiv trgovine ljudima i organiziranih ilegalnih imigracija koja djeluje na području BiH.

Tokom 2020. godine, SIPA je u saradnji sa drugim policijskim agencijama provela više operativnih akcija, među kojima navodimo:

Predmet „Albatros“ je složena paralelna istraga provedena sa policijskim službenicima ministarstava unutarnjih poslova Srbije i Hrvatske pod pokroviteljstvom EUROPOL-a, te

ostvarena saradnja sa MUP-om Slovenije. Realiziranjem ove akcije razbijeno je više krijumčarskih skupina koje su djelovale na području Srbije i Hrvatske, a koje su krijumčarile osobe sa područja Kosova i državljanе Turske prema državama EU.

Predmet „Tulip“ je međunarodna istraga ostvarena u suradnji sa MUP-om Hrvatske i Saveznom policijom Republike Austrije. Istraga je usmjerena na skupinu za krijumčarenje migranata koju čine pripradnici Kurdske nacionalnosti sa područja Iraka i Turske.

Predmeti „Kajak“, „Veslo“ i „Vrh“ su međunarodne paralelne istrage ostvarene u suradnji sa MUP-om Srbije, dok je podrška pružena od strane SELEC-a. Istrage su usmjerene na skupine za krijumčarenje migranata koje su djelovale na području Srbije i BiH.

Predmet „Trst“ je međunarodna istraga usmjerena na skupinu za krijumčarenje migranata koja je djelovala na području Hrvatske i BiH. Istraga je provedena u suradnji sa MUP-om Hrvatske uz podršku EUROPOL-a.

Informacije koje je SIPA prikupila u predmetu „Trst“ dostavljene su nadležnim tijelima Turske koje su provele operativnu akciju u 17 pokrajina na teritoriji Turske. U okviru akcije slobode je lišeno 96 državnjana Turske koji se dovode u vezu sa krijumčarenjem osoba na realiciji Turska – BiH – države EU. Operativna akcija je provedena u Turskoj.

Predmet „Best“ je međunarodna istraga provedena u suradnji sa MUP-om Srbije i Graničnom policijom BiH. Akcija je usmjerena na otkrivanje organiziranih kriminalnih skupina koje djeluju u BiH i Srbiji, a organizirane su radi krijumčarenja migranata iz Srbije u BiH i dalje prema EU. Riječ je o nastavku zajedničke istrage koja se provodila posredstvom SELEC-a.

U toku je više aktivnosti u konkretnim predmetima zbog sumnje u izvršenje krivičnih djela po čl. 189. i 189a. Krivičnog zakona BiH, koje se provode u sklopu operativne akcije „Istok“.

Također, u suradnji sa Graničnom policijom na području Zvornika izvršen je pretres 24 stana kao i druge prostorije i pokretne stvari koje su koristile osumnjičene osobe. Prilikom pretresa, pored predmeta značajnih za krivični postupak i novca za koji se sumnja da je stečen izvršenjem krivičnih djela, oduzeta je određena količina oružja i vojne opreme. Osobe lišene slobode terete se da su počinili krivično djelo iz člana 250. Krivičnog zakona BiH (KZBiH) „Organizirani kriminal“, a u vezi sa krivičnim djelom iz člana 189. „Krijumčarenje ljudi“ (KZBiH).

U suradnji sa MUP-om Republike Srpske, Policijske uprave Zvornik i MUP-om Tuzlanskog kantona provedena je operativna akcija pod nazivom „Međan“. Osoba je zatećena u izvršenju krivičnog djela iz člana 189. „Krijumčarenje ljudi“ (KZBiH).

Granična policija Bosne i Hercegovine

U 2020. godini, Granična policija realizirala je više operativnih akcija u cilju sprječavanja krijumčarenja migranata i razbijanja krijumčarskih mreža. Među provedenim akcijama, navodimo sljedeće:

U novembru 2020. godine jedinice Granične policije su zajednički realizirale operativnu akciju kodnog naziva „BOAT“. Akcija je realizirana na području Zvornika, Bijeljine, Brčkog i Kalesije zbog postojanja osnova sumnje u počinjenje krivičnog djela iz člana 249. „Udruživanje radi činjenja krivičnog djela“, a u vezi sa krivičnim djelom iz člana 189. „Krijumčarenje ljudi“, iz člana 214. „Krijumčarenje“ i iz člana 220. „Zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja“ Krivičnog zakona BiH. Po naredbama Suda BiH, a pod nadzorom Tužilaštva BiH, izvršen je pretres na 13 lokacija te slobode lišeno 13 osumnjičenih osoba.

U decembru 2020. jedinice Granične policije su zajednički realizirale operativnu akciju kodnog naziva „Lipa“. Na području Bihaća, Cazina i Velike Kladuše izvršen je pretres na 21 lokaciji, a slobode su lišene 23 osobe koje se sumnjiče da su, u oko 30 organiziranih krijučarskih transporta, prokrijumčarili preko 685 migranata. Akcija je provedena zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo „Organizirani kriminal“ iz člana 250. Krivičnog zakona BiH (KZ BiH) u vezi sa krivičnim djelom „Organiziranje grupe ili udruženja za izvršenje krivičnog djela krijučarenje migranata“ iz člana 189a. KZ BiH, krivičnim djelom „Krijumčarenje ljudi“ iz člana 189. KZ BiH, krivičnim djelom „Nedozvoljeno držanje oružja ili eksplozivnih materija“ iz člana 371. KZ BiH i krivičnim djelom „Pranje novca“ iz člana 209. KZ BiH.

6. Podaci o utrošku finansijskih sredstava iz IPA projekta u svrhu ublažavanja efekata migrantske krize u Bosni i Hercegovini

Ministarstvo sigurnosti je u skladu sa zaključcima Vijeća ministara BiH iz 2019. godine obvezano da u informaciju o stanju u oblasti migracija u BiH uključi i podatke o doniranim finansijskim sredstvima EU (IPA sredstvima). U skladu sa navedenim, informacije o stanju u oblasti migracija, osim za juni 2020. godine, sadrže podatke o utrošku sredstava u provođenju IPA projekta "Posebne mjere za podršku odgovoru na izbjegličku i migrantsku situaciju u BiH".

Projekat "Posebne mjere za podršku odgovoru na izbjegličku i migrantsku situaciju u BiH" finansira se od strane Europske komisije i od početka ovog projekta sredstvima isključivo upravlja Međunarodna organizacija za migracije (IOM).

U ovoj informaciji prezentirani su podaci o nastanku troškova i provedbi projekta "Posebne mjere za podršku odgovoru na izbjegličku i migrantsku situaciju u BiH" za razdoblje od 01.01.2020. do 31.12.2020. godine kao i za period od 01.12. do 31.12.2020. godine.

Podaci su dostavljeni od Međunarodne organizacije za migracije (IOM) koja zajedno sa partnerskim organizacijama, odnosno Fondom Ujedinjenih nacija za djecu (UNICEF), Uredom visokog komesara Ujedinjenih nacija za izbjeglice (UNHCR) i Populacijskim fondom Ujedinjenih nacija (UNFPA) realizira ovaj projekt.

Na zahtjev Ministarstva sigurnosti, IOM prikuplja i dostavlja podatke ovom ministarstvu o utrošku sredstava iz navedenog projekta radi informiranja Vijeća ministara i Predsjedništva BiH o stanju u oblasti migracija u BiH putem mjesечnih informacija.

Prema navodima međunarodnih organizacija, podaci sadržani u službenom, finalnom izveštaju odobrenom od strane donatora imaju obvezujući i konačan karakter.

6.1. Pregled realizacije IPA sredstava u periodu od 01.01. do 31.12.2020. godine

U periodu od **01.01.2020. do 31.12.2020.** godine iz budžeta IPA projekta "Posebne mjere za podršku odgovoru na izbjegličku i migrantsku situaciju u BiH" realizirana su sredstva u iznosu od **31.207.150 eura**, od čega je u decembru 2020. godine realizirano ukupno 2.656.129 eura.

Prema informaciji IOM-a, u decembru 2020. godine UNHCR je na račun Ministarstva sigurnosti uplatio zadnju tranšu sredstava u okviru partnerskog ugovora za 2020. godinu, koja sadrži i dio sredstava za implementiranje ovog projekta u 2020. godini. Bankovni transfer izvršen je na osnovu ugovora broj BIH01/2020/0000000197/001 u ukupnom iznosu od 72.505 KM.

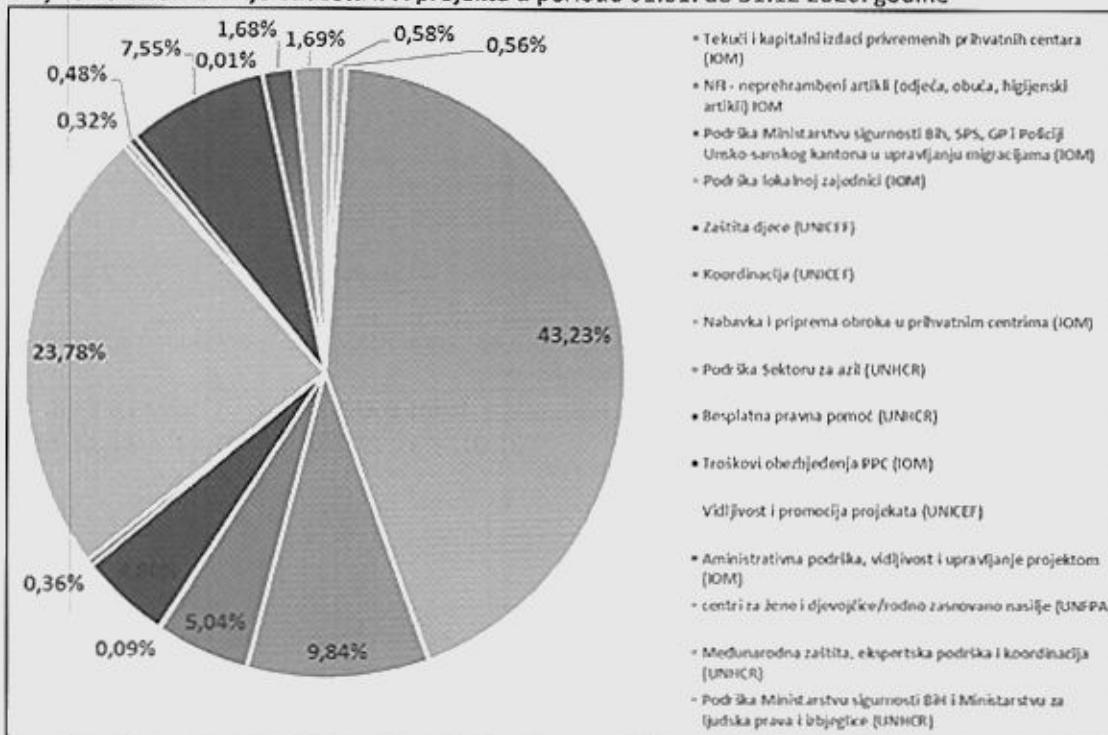
U tabeli koja slijedi prikazana je realizacija projektnih sredstava od strane međunarodnih organizacija koje su implementirale IPA projekt "Posebne mjere za podršku odgovoru na izbjegličku i migrantsku situaciju u BiH".

Tabela 4.: Realizacija sredstava iz IPA projekta u periodu od 01.01. do 31.12.2020. godine

Partneri u projektu	Iznos u EUR 01.01. – 31.12.2020.	%	Iznos u EUR 01.01. – 31.12.2020.	%
IOM	28.461.550	91,2%	2.463.715	92,7%
UNICEF	1.608.435	5,2%	98.009	3,7%
UNHCR	609.708	1,9%	34.148	1,3%
UNFPA	527.457	1,7%	60.257	2,3%
UKUPNO (EUR)	31.207.150	100,0%	2.656.129	100,0%

Grafikon koji slijedi prikazuje realizaciju budžeta za period 01.01. - 31.12.2020. godine prema navedenim oblastima.

Grafikon 3.: Realiziranje budžeta IPA projekta u periodu 01.01. do 31.12.2020. godine



Prema podacima IOM-a, u periodu od 01.01.2020. do 31.12.2020. godine, najveći dio troškova obuhvaća tekuće izdatke privremenih prihvatnih centara (43,23 %) i troškove nabavke i pripreme obroka u privremenim prihvatnim centrima (23,78 %). Nakon toga slijede troškovi nabavke neprehrambenih artikala (9,84 %), troškovi osiguranja (7,55 %), troškovi nastali pružanjem podrške Ministarstvu sigurnosti, Službi za poslove sa strancima, Graničnoj policiji i MUP-u Unsko-sanskog kantona u upravljanju migracijama (5,04 %) te troškovi nastali pružanjem zaštite djeci (4,80 %). Ostali troškovi čine 5,76 % u ukupnom udjelu troškova u navedenom periodu 2020. godine.

6.2. Pregled realizacije IPA sredstava u periodima od 01.01.2020. do 31.12.2020. godine i od 01.12. do 31.12.2020. godine prema implementatorima IPA projekta
U nastavku informacije prikazana je realizacija utroška sredstava u 2020. godini prema nositeljima aktivnosti i svrsi utroška istih.

Tabela 5.: Pregled realizacije finansijskih sredstava od strane IOM-a u razdobljima od 01.01. do 31.12.2020. godine i od 01.12. do 31.12.2020. godine

Svrha utroška	Iznos u EUR 01.01. – 31.12.2020.	Iznos u EUR 01.12. – 31.12.2020.
tekući izdaci privremenih prihvatnih centara	13.491.580	1.263.176
nabavka i priprema obroka u prihvatnim centrima	7.419.694	787.066
neprehrabeni artikli - odjeća, obuća, higijenski artikli	3.070.553	-
sigurnost i fizičko osiguranje prihvatnih centara	2.354.604	295.470
podrška Ministarstvu sigurnosti i policiji Unsko-sanskog kantona u upravljanju migracijskom situacijom	1.571.796	45.401
pomoć i podrška lokalnoj zajednici	28.408	21.021
administrativna podrška, vidljivost i upravljanje projektom	524.915	51.581
UKUPNO (EUR)	28.461.550	2.463.715

Tabela 6.: Pregled realizacije finansijskih sredstava od strane UNICEF-a u periodima od 01.01. do 31.12.2020. godine i od 01.12. do 31.12.2020. godine

Svrha troška	Iznos u EUR 01.01. – 31.12.2020.	Iznos u EUR 01.12. – 31.12.2020.
zaštita djece	1.497.216	98.009
koordinacija, monitoring i vidljivost	111.219	-
UKUPNO (EUR)	1.608.435	98.009

Tabela 7.: Pregled realizacije finansijskih sredstava od strane UNHCR-a-u periodima od 01.01. do 31.12.2020. godine i od 01.01 do 31.12.2020. godine

Svrha troška	Iznos u EUR 01.01. – 31.12.2020.	Iznos u EUR 01.12. – 31.12.2020.
pružanje međunarodne zaštite, ekspertska podrška i koordinacija	180.297	10.192
podrška Ministarstvu sigurnosti i Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice: osiguranje i ostalo osoblje u prihvatnim centrima Delijaš i Salakovac	175.985	13.483
registracija i utvrđivanje statusa - podrška Sektoru za azil Ministarstva sigurnosti	99.918	7.597

besplatna pravna pomoć i informacije (period 01.01. – 30.09.2020.)	150.632	-
vidljivost i promocija projekta	2.876	2.876
UKUPNO (EUR)	609.708	34.148

Tabela 8.: Pregled realizacije finansijskih sredstava od strane UNFPA u periodima od 01.01. do 31.12.2020. godine i od 01.12. do 31.12.2020. godine

Svrha troška	Iznos u EUR 01.01. – 31.12.2020.	Iznos u EUR 01.12. – 31.12.2020.
osnaživanje žena i djevojčica kroz centre za žene i djevojčice	527.457	60.257
UKUPNO (EUR)	527.457	60.257

7. Aktivnosti Koordinacijskog tijela za pitanja migracija u Bosni i Hercegovini – Operativni stožer za pitanja migracija u Bosni i Hercegovini

Koordinacijsko tijelo za pitanja migracija u Bosni i Hercegovini čine rukovodeći državni i policijski službenici iz:

- Ministarstva sigurnosti (Sektor za imigraciju, Sektor za azil, Služba za poslove sa strancima, Granična policija BiH i Državna agencija za istrage i zaštitu),
- Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice (Sektor za ljudska prava i Sektor za izbjeglice, raseljene osobe, readmisiju i stambenu politiku) i
- Ministarstva vanjskih poslova (Sektor za međunarodno-pravne i konzularne poslove).

Tokom 2020. godine održana su tri sastanka Koordinacijskog tijela za pitanja migracija u BiH.

Od 15.05.2018. godine, Koordinacijsko tijelo za pitanja migracija u Bosni i Hercegovini zasjeda i kao Operativni stožer za pitanja migracija u Bosni i Hercegovini (u dalnjem tekstu: Koordinacijsko tijelo - Operativni stožer za pitanja migracija u BiH).

Kada ovo tijelo djeluje i kao Operativni stožer za pitanja migracija u BiH, pored predstavnika štaba sa nivoa entiteta i Brčko Distrikta BiH, u njegov sastav ulaze i predstavnici Ministarstva odbrane BiH, Ministarstva finansija i trezora BiH, Ministarstva civilnih poslova BiH i Tužilaštva BiH. Predstavnici navedenih institucija su uključeni u rad ovog tijela zadnjim izmjenama i dopunama Odluke o formiranju Koordinacijskog tijela za pitanja migracija u BiH iz 2020. godine. Također, na sastancima ovog tijela, po pozivu, sudjeluju i predstavnici Delegacije Europske komisije u BiH i međunarodnih organizacija IOM-a, DRC-a u BiH i UNHCR-a te komesari ministarstava unutrašnjih poslova Unsko-sanskog kantona i Kantona Sarajevo.

Nadležnost Operativnog štaba za pitanja migracija u BiH je da koordinira sve aktivnosti sa nadležnim institucijama i agencijama, kao i formiranim štabovima ili drugim tijelima na razini entiteta i Brčko distrikta BiH, te međunarodnim organizacijama i nevladinim organizacijama kako bi se prevazišla konkretna krizna situacija u oblasti migracija. Obaveza Operativnog štaba za pitanja migracija u BiH je da predlaže mjere, odluke i procedure djelovanja, kroz

Ministarstvo sigurnosti, prema Vijeću ministara BiH i drugim mjerodavnim institucijama i agencijama.¹⁹

Tokom 2020. godine održano je sedam sastanaka Koordinacijskog tijela - Operativnog stožera za pitanja migracija u BiH. Podršku radu ovom tijelu je u 2020. godini pružio stručnjak angažiran od strane Europske komisije u cilju postizanja efikasnije koordinacije rada ovog tijela sa aktivnostima međunarodnih i domaćih vladinih i nevladinih organizacija, kao i donatorima, te poboljšanje koordinacije između institucija BiH kao i koordinacije rada institucija u BiH u cilju rješavanja migracione krize u BiH. Angažman stručnjaka je finansiran iz sredstava IPA projekta "Posebne mjere za podršku odgovoru na izbjegličku i migrantsku situaciju u BiH".

Uvid u zaključke i realizaciju zaključaka Koordinacijskog tijela - Operativnog stožera za pitanja migracija u BiH, dostavlja se Vijeću ministara BiH i Predsjedništvu BiH putem informacija o stanju u oblasti migracija u BiH koje Ministarstvo sigurnosti priprema na mjesecnoj osnovi.

II. Izazovi u upravljanju migracijama u Bosni i Hercegovini

Bosna i Hercegovina se od posljednjeg kvartala 2017. godine suočava sa povećanim nezakonitim ulaskom migranata na svoju teritoriju. Od tada, zabilježeni priliv migranata predstavlja izazov za sve razine vlasti u BiH.

Bosna i Hercegovina ne može sama spriječiti dolazak migranata na svoju teritoriju i u sadašnjim migracijama je ovisna od migracijskih kretanja na zapadnobalkanskoj i istočnomediterskoj ruti. Takva situacija ograničava mogućnost potpune kontrole nezakonitog kretanja migranata i zato je potrebno da BiH prvenstveno radi na jačanju vlastitih kapaciteta u oblasti migracija. Iako je početni diskurs prema migracijama bio humanitarnog karaktera, isti sve više dobiva sigurnosni karakter.

Ključni izazovi za upravljanje migracijama u Bosni i Hercegovini nastaju iz složene političke situacije u državi što značajno otežava rad mjerodavnih tijela. Iako ćemo spomenuti političke izazove, u ovoj informaciji želimo prije svega dati značaj izazovima operativnog karaktera s kojima se suočavaju mjerodavna tijela čijim otklanjanjem bi upravljanje migracijama postalo sigurno značajno efikasnije.

Ovi izazovi će biti prikazani u svakoj narednoj informaciji do osiguranja konstruktivnog odgovora na iste, odnosno dok BiH i druge zemlje na zapadnobalkanskoj ruti kao i države članice EU ne donesu migracijsku politiku kao odgovor na migracijske izazove.

Kako je navedeno u prethodnim informacijama Evropska komisija je u septembru 2020. godine objavila dokument **Novi pakt o migracijama i azilu** kojim se osigurava sveobuhvatan pristup kojim se objedinjuje politika u području migracija, azila, integracije i upravljanja granicama.

Novim Paktom Evropska komisija predlaže rješenje za pitanja migracija sa kojima se države članice suočavaju u uobičajenim okolnostima, kao i u situacijama kriza i povećanog pritiska nezakonitih migracija. Komisija u novom Paktu ističe kako se nijedna država članica ne bi smjela sama nositi s neproporcionalnim migracijskim pritiskom, neproporcionalno velikom odgovornosti te da bi sve države članice trebale doprinositi kroz obavezan, ali fleksibilan

¹⁹ Član 3. Odluke o formiranju Koordinacijskog tijela za pitanja migracija u Bosni i Hercegovini.

sistem solidarnosti koji je u isto vrijeme povezan sa načelom odgovornosti države članice za preuzete obaveze. U kojem pravcu će se razvijati dugoročna migracijska politika Bosne i Hercegovine ovisit će prije svega od potrebnog političkog konsenzusa kao i od odgovora na izazove koje je donijela i istaknula migrantska kriza.

Ključni izazovi koji su uslovili i odredili upravljanje migracijama u Bosni i Hercegovini

Nepostojanje potrebnog političkog konsenzusa po pitanju upravljanja nezakonitim migracijama u Bosni i Hercegovini.

Upravljanje nezakonitim migracijama je i političko pitanje oko kojeg postoje podijele u Bosni i Hercegovini. Nosioci vlasti u Republici Srpskoj i u kantonima sa hrvatskom većinom ne žele prihvatiti teret migrantske krize i učestvovati u ravnopravnoj raspodjeli migranata na cijeloj teritoriji BiH dok kantoni sa bošnjačkom većinom trpe najveći teret i suočavaju se sa prilivom velikog broja migranata te prenapučenim privremenim prihvatnim centrima kao i sve većim sigurnosnim izazovima koji ostavljaju posljedice na cijelu teritoriju Bosne i Hercegovine.

Ukoliko se ne postigne politički dogovor *za upravljanje međuovisnošću politika i odluka* različitih razina vlasti u Bosni i Hercegovini te efikasan odgovor na prilike i izazove u kriznoj situaciji, dogovor koji može garantirati sigurnost za građane Bosne i Hercegovine kao i humane uvjete za migrante dovest će do dalnjih političkih eskalacija u vezi upravljanja nezakonitim migracijama te još dodatno zakomplizirati migracijsku situaciju kako na humanitarnom tako i sigurnosnom planu.

Također, jedino usaglašenim političkim pristupom u Bosni i Hercegovini, uzimajući u obzir tešku ekonomsku, političku, a sa obzirom na koronavirus i zdravstveno-epidemiološku situaciju u državi, može se osigurati učinkovit i human način upravljanja migracijama u Bosni i Hercegovini

Zbog porozne i nedovoljno zaštićene istočne granice, Bosna i Hercegovina se suočava i sve će se više suočavati sa velikim brojem nezakonitih ulazaka migranata na svoju teritoriju, te ukoliko se ne postigne politički konsenzus da se upotrijebe svi raspoloživi resursi koji će osigurati uslove da se štiti istočna granica od nezakonitih ulazaka, Bosna i Hercegovina će postati "hot spot" za nezakonite migrante, a sigurnosni i humanitarni izazovi će se dodatno zakomplizirati.

Problem u sistemu koordinacije različitih razina vlasti u upravljanju masovnim nezakonitim migracijama u Bosni i Hercegovini.

Aktivnosti na terenu i dešavanja u vezi problematike migracija u BiH i u 2020. godini su pokazala, da i pored rada Operativnog štaba za pitanja migracija u BiH, efikasna koordinacija svih tijela koji upravljaju različitim aspektima migracija je izostala. Na nedostatak efikasne koordinacije je ukazano i u Izještaju Evropske komisije o Bosni i Hercegovini za 2020. godinu²⁰. U navedenom izještaju se konstatira da je odgovor na migracijske tokove i dalje neadekvatan i pokazuje značajne institucionalne i koordinacijske slabosti, a većina odgovornosti je na Unsko-sanskom kanton i Kantonu Sarajevo.

²⁰ https://europa.ba/wp-content/uploads/2020/10/Izjestaj_za_BiH_za_2020_godinu.pdf (pristupljeno 1. 2. 2021. godine)

Nedovoljno efikasna koordinacija u procesima migracija između svih nivoa vlasti dovela je do stvaranja međusobnog nepovjerenja, dodatnih sigurnosnih izazova, i u nekim slučajevima do humanitarnih posljedica za migrante.

Od 30.09.2020. godine vlasti Unsko-sanskog kantona i Grada Bihaća ne dozvoljavaju smještaj migranata u privremenim prihvatnim centrima „Bira“, iako je na snazi Odluka o određivanju privremenih prihvatnih centara za smještaj migranata („Službeni glasnik BiH“, broj 28/19) koju je Vijeće ministara BiH donijelo 11.03.2019. godine.

Također, vlasti Unsko-sanskog kantona i Grada Bihaća i dalje ne dozvoljavaju privremeni smještaj u privremenim prihvatnim centrima „Bira“, dok se ne uspostavi privremeni prihvatni centar „Lipa“, iako je na 40. vanrednoj telefonskoj sjednici održanoj 30. i 31.12.2020. godine, Vijeće ministara BiH je u skladu sa svojim odlukom pozvalo vlasti Unsko-sanskog kantona i Grada Bihaća da poštuju važeću odluku od 11.03.2019. godine.

Efikasna koordinacija u oblasti nezakonitih migracija je od suštinske važnosti za vraćanje povjerenja u institucije BiH, kao i vraćanje povjerenja između svih institucija na svim razinama vlasti koje su odgovorne za upravljanje različitim aspektima migracija.

Nedovoljno jačanje institucija Bosne i Hercegovine kako bi država preuzeila upravljanje migracijskim tokovima kako u sigurnosnom tako i u humanitarnom aspektu.

U Izveštaju Evropske komisije o Bosni i Hercegovini za 2020. godinu se navodi da bi Bosna i Hercegovina, između ostalog, trebala ne samo preuzeti punu političku odgovornost za upravljanje migracijama, nego i poboljšati kapacitete za odgovor na krizne situacije, pojačati nadzor nad granicom, uključujući ljudske resurse i opremu, poboljšati zakonski okvir i implementacijske kapacitete za dobrovoljno i prisilno vraćanje. Trenutnim kapacitetima mjerodavnih tijela i agencija ne može se efikasno udovoljiti na izazove migrantske krize.

Sa obzirom na važnost ove problematike te imajući u vidu odgovornost koju Bosna i Hercegovina ima po međunarodnim instrumentima za ljudska prava bit će potrebno poduzeti značajne korake za jačanje sistema za upravljanje migracijama i azilom. To se prvenstveno odnosi na povećanje kadrovskih i tehničkih kapaciteta agencija i sektora koji se bave nezakonitim migracijama kako sa sigurnosnog tako i sa humanitarnog aspekta, te dodatno jačanje institucionalnih kapaciteta kako bi država preuzeila upravljanje migracijskim tokovima kako u sigurnosnom tako i u humanitarnom aspektu.

Višegodišnji nedostatak finansijskih, kadrovskih i tehničkih kapaciteta u svim institucijama i agencijama u čijim mjerodavnostima je oblast migracija i azila.

Kadrovske i tehničke kapacitete institucija i agencija u čijoj mjerodavnosti je oblast migracija i azila nisu ojačani i prilagođeni situaciji migrantske krize, dok se sa druge strane, od njih kontinuirano traži da preuzmu odgovornost u svojim domenima.

Prema postojećim pravilnicima o sistematizaciji radnih mjeseta koje su usvojene prije pojačanog nezakonitog ulaska migranata na teritoriju Bosne i Hercegovine, Ministarstvo

sigurnosti²¹, Služba za poslove sa strancima²² i Granična policija BiH²³ imaju manji broj zaposlenih u odnosu na broj sistematiziranih radnih mjeseta.

Potrebno je, u skladu sa novonastalom situaciom, vezanoj za pojačane nezakonite migracije, provesti proceduru i usvojiti izmjene i dopune postojećih pravilnika o sistematizaciji radnih mjeseta i omogućiti zapošljavanje dodatnih policijskih i državnih službenika u gore navedene institucije/agencije, kako bi iste mogle odgovoriti potrebama nezakonitih migracija.

Na potrebu jačanja kapaciteta svih mjerodavnih institucija i agencija ukazivano je i u ranijim izveštajima Evropske komisije o Bosni i Hercegovini.

Procjena provošenja Akcijskog plana hitnih mjera, prikazana u trećem dijelu ove informacije, pokazala je da su glavni razlozi za neprovedbu ili djelomičnu provedbu aktivnosti nedostatak finansijskih sredstava ili nedostatak podrške za realizaciju određenih aktivnosti. Aktivnosti koje su djelomično realizirane odnose se na jačanje ljudskih i materijalno-tehničkih kapaciteta organizacije koja ima ključnu ulogu u borbi protiv nezakonitih migracija.

Broj aktivnosti u novom Planu mjera i aktivnosti za upravljanje migrantskom krizom u Bosni i Hercegovini je pokazao daljnju potrebu svih institucija i agencija za jačanjem kadovskih i materijalno-tehničkih kapaciteta kako bi se sve razine vlasti efikasno nosile s aktualnom migracijskom situacijom.

Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je na 15. redovnoj sjednici održanoj 27.08.2020. godine i 16. redovnoj sjednici održanoj 17.09.2020. godine usvojilo više zaključaka vezanih za oblast migracija i između ostalog zadužilo je Vijeće ministara BiH da iz budžetskih rezervi osigura 5 miliona KM u svrhu jačanja kapaciteta za upravljanje migrantskom krizom u BiH. U skladu sa zaključkom sa 16. redovne sjednice Predsjedništva BiH, navedena sredstva u iznosu od 5 miliona KM bilo je potrebno osigurati iz budžetske stavke koja je dio budžetske rezerve, u iznosu od 42 miliona KM, a odnosi se na borbu protiv pandemije koronavirusa. Shodno navedenom, Ministarstvo sigurnosti je pripremilo prijedlog Odluke o davanju sredstava rezerve Budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2020. godinu. Međutim, Vijeće ministara BiH nije usvojilo predloženu Odluku Ministarstva sigurnosti i pored navedenih zaključaka Predsjedništva Bosne i Hercegovine.

Operativni izazovi za upravljanje migracijama u Bosni i Hercegovini

Onemogućiti nezakoniti ulazak migranata na dijelovima granice na kojima je zabilježen najveći migracijski pritisak s posebnim akcentom na jačanje kadrovskih i materijalno-tehničkih kapaciteta Granične policije.

²¹ Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine iz 2009. godine i izmjene i dopune navedenog pravilnika iz 2016. godine koje se odnose na posebne uvjete za zasnivanje radnog odnosa u Ministarstvu sigurnosti na radnom mjestu - vozač.

²² Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjeseta u Službi za poslove sa strancima iz 2009. godine.

²³ Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Državne granične službe Bosne i Hercegovine iz 2005. godine i izmjene i dopune navedenog pravilnika iz 2013. godine.

Osigurati dovoljna finansijska sredstva te ljudske i tehničke kapacitete za efikasan rad svih agencija i sektora nadležnih za pitanja migracija i azila kako bi se osigurali uvjeti za koordinirano i kontrolirano kretanje i boravak migranata na teritoriji BiH.

Dodatno jačati kadrovske i materijalno-tehničke kapacitete svih sigurnosnih agencija kako bi se uspješnije borile protiv krijumčarenja migranata, ali i kako bi se smanjili sigurnosni rizici u lokalnim zajednicama gdje se nalazi veći broj migranata.

Utvrditi identitet nezakonitih migranata. Najveći broj migranata ne posjeduje nikakve dokumente. Služba za poslove sa strancima registrira migrante i u velikom postotku izda potvrdu o namjeri podnošenja zahtjeva za azil na osnovu izjavljenog identiteta, što otežava mogućnost povratka nezakonitih migranata kao i osoba kojima je izvršnom odlukom odbijen zahtjev za azil, a što predstavlja i sigurnosni rizik.

Zloupotreba sistema azila u smislu iskazivanja namjere za azil s ciljem da se nezakonit ulazak legalizira u zakonit boravak na teritoriji BiH u periodu od 14 dana.

Efikasna realizacija postojećih sporazuma o readmisiji i zaključivanje sporazuma o readmisiji sa svim državama porijekla iz kojih dolaze migranti u BiH.

Procesuiranje migranata koji su počinitelji prekršajnih i krivičnih djela od strane nadležnih pravosudnih organa odnosno, uspostaviti ujednačenu praksu sudova i tužilaštava u BiH u cilju procesuiranja migranata.

Unaprijediti saradnju sa državama na zapadnobalkanskoj ruti u cilju sprječavanja i suzbijanja nezakonitih migracija na zapadnobalkanskoj ruti kao i u cilju sprječavanja i suzbijanja aktivnosti krijumčarenja migranata kako se BiH ne bi samostalno nosila sa migracijskim izazovima.

Jačati bilateralnu suradnju institucija i agencija koje se bave migracijskim i sigurnosnim pitanjima između BiH i država EU, kao i saradnju sa međunarodnim i EU agencijama koje imaju mandat da se bave migracijskim i sigurnosnim pitanjima.

Kako se Bosna i Hercegovina nalazi na tranzitnoj ruti nezakonitih migracija iz EU države (Grčke) prema drugim EU državama potrebno je tražiti veću i koordiniranu pomoć u EU u rješavanju kako humanitarnih tako i mnogo veću pomoć Evropske unije u rješavanju sigurnosnih izazova prvenstveno kroz pomoć u jačanju kapaciteta već navedenih nadležnih institucija.

Sigurnosni, humanitarni, zdravstveno-epidemiološki, finansijski i drugi izazovi u lokalnim zajednicama gdje se nalazi veći broj migranata, a posebno u lokalnim zajednicama u kojima se nalaze privremeni prihvativi centri.

Upravljanje migracijama u vrijeme epidemije bolesti COVID – 19 predstavlja dodatni izazov.

III. Provedba Akcijskog plana hitnih mjera

Zaključkom Zajedničke komisije za odbranu i sigurnost BiH Parlamentarne skupštine BiH sa 8. sjednice održane 06.10.2020. godine, Ministarstvo sigurnosti je obavezno da jednom u tri mjeseca informira ovo tijelo, između ostalog, i o provođenju aktivnosti iz aktuelnog dokumenta za upravljanje migrantskom krizom u BiH.

U ovoj informaciji izvještavamo o stanju provođenja aktivnosti iz Akcijskog plana hitnih mjera u periodu od usvajanja ovog dokumenta, 15.05.2018. godine do 31.12.2020. godine.

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo je Informaciju s Akcijskim planom hitnih mjera koje se trebaju hitno preduzeti s fokusom na nezakonite migrante i propusnost granice prije svega sa istočnim susjedima Bosne i Hercegovine na 142. sjednici održanoj 15.05.2018. godine. Ovim Akcijskim planom predviđeno je provođenje 17 mjera i 73 aktivnosti koje će se provoditi u pet ključnih područja koja predstavljaju prioritete BiH u području migracija i azila:

- 1) Jačanje Granične policije Bosne i Hercegovine u svrhu bolje kontrole granice, a u cilju sprječavanja nezakonitih ulazaka na teritoriju Bosne i Hercegovine**
Ovaj prioritet sadrži četiri mjere u sklopu kojih su se provodile 24 aktivnosti čiji su nositelji Granična policija BiH i Ministarstvo sigurnosti.
- 2) Jačanje kapaciteta Službe za poslove sa strancima i Sektora za imigraciju Ministarstva sigurnosti u cilju veće efikasnosti u borbi protiv nezakonitih migracija na teritoriji BiH**
Ovaj prioritet sadrži šest mjera u sklopu kojih se provodilo 19 aktivnosti čiji su nositelji Služba za poslove sa strancima i Sektor za imigraciju Ministarstva sigurnosti.
- 3) Realizacija sporazuma o readmisiji i jačanje readmisijskih kapaciteta**
Ovaj prioritet sadrži dvije mjere u sklopu kojih se provodilo sedam aktivnosti čiji su nositelji Služba za poslove sa strancima, Sektor za imigraciju Ministarstva sigurnosti i Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice.
- 4) Jačanje kapaciteta u području azila**
Ovaj prioritet sadrži tri mjere u sklopu kojih se provodilo 16 aktivnosti čiji su nositelji Sektor za azil Ministarstva sigurnosti i Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice.
- 5) Intenziviranje borbe protiv krijumčarenja migranata**
Ovaj prioritet sadrži dvije mjere u sklopu kojih se provodilo sedam aktivnosti čiji su nositelji Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA), Granična policija BiH i Sektor za imigraciju Ministarstva sigurnosti.

U skladu sa zaključkom Vijeća ministara BiH, a u cilju praćenja realizacije mjera i aktivnosti iz Akcijskog plana hitnih mjera koje se trebaju hitno preduzeti s fokusom na nezakonite migrante i propusnost granice prije svega sa istočnim susjedima Bosne i Hercegovine Ministarstvo sigurnosti je, u saradnji sa nadležnim agencijama i institucijama, pripremilo Informaciju o provedbi navedenog Akcijskog plana hitnih mjera, a Vijeće ministara je istu usvojilo 27.12.2018. godine²⁴.

Također, realizacija Akcijskog plana hitnih mjera koje se trebaju hitno preduzeti s fokusom na nezakonite migrante i propusnost granice prije svega sa istočnim susjedima Bosne i Hercegovine se kontinuirano prati preko Koordinacijskog tijela - Operativnog stožera za pitanja migracija u BiH.

Stanje provođenja aktivnosti do 31.12.2020. godine

Od ukupno 73 aktivnosti iz Akcijskog plana hitnih mjera provedeno je 70 aktivnosti, 63 aktivnosti su provedene u potpunosti, dok je djelomično provedeno 7 aktivnosti. Neprovedene su ostale 3 aktivnosti. Od ukupno 73 planirane aktivnosti, 29 se provodi kontinuirano.

²⁴ Informaciju o provedbi Akcionog plana hitnih mjera koje se trebaju preduzeti s fokusom na nezakonite migrante i propusnost granice prije svega sa istočnim susjedima Bosne i Hercegovine koja sadrži pokazatelje o broju maloljetnika bez pratinje, Vijeće ministara BiH usvojilo je na 163. sjednici 27.12.2018. godine.

Manji broj aktivnosti su djelomično provedene. U okviru prioriteta 2. djelomično su provedene sljedeće aktivnosti: zapošljavanje dodatnih 40 uposlenika Službe za poslove sa strancima (*aktivnost 2.2.2.*), nabavka uniforme za osoblje osiguranja, specijalizirane opreme te dodatnog vatrenog oružja (*aktivnost 2.4.1.2.*), osiguranje kapaciteta za smještaj nezakonitih migranata i ranjivih kategorija migranata u suradnji s NVO-ima i međunarodnim organizacijama (*aktivnost 2.4.3.1.*) te osiguranje troškova njihovog prihvata i smještaja (*aktivnost 2.4.3.2.*) kao i zapošljavanje dvije osobe po ugovoru o djelu na poslovima pripreme predmeta za drugostepene postupke (*aktivnost 2.6.1.*). U okviru prioriteta 3. djelomično je provedena aktivnost koja se odnosi nainiciranje, pregovaranje i potpisivanje sporazuma o readmisiji sa zemljama visokog migracijskog rizika (*aktivnost 3.1.2.*), dok je u okviru prioriteta 4. djelomično provedena aktivnost u vezi zapošljavanja 15 državnih službenika na poslovima registracije i vođenja postupka (*aktivnost 4.2.1.*).

Neprovedene su ostale aktivnosti u okviru prioriteta 2. i prioriteta 4. Naime, u okviru prioriteta 2. nisu provedene aktivnosti koje se odnose na uspostavljanje privremenog Imigracijskog centra u zoni državne granice s Srbijom (*aktivnost 2.4.2.1.*) te osiguranje sredstava za pokrivanje troškova prihvata i smještaja za nezakonite migrante u privremenom Imigracijskom centru u zoni državne granice s Srbijom (*aktivnost 2.4.2.2.*), dok u okviru prioriteta 4. nisu osigurani dodatni kapaciteti u Azilantskom centru u Delijašu (*aktivnost 4.1.1.1.*).

Broj potpuno provedenih, djelomično provedenih i neprovedenih aktivnosti prema prioritetima u oblasti migracija i azila u BiH do 31.12.2020. godine prikazan je u tabeli koja slijedi.

Tabela 9: Stanje provedbe aktivnosti iz Akcijskog plana hitnih mjer do 31.12.2020. godine

Prioriteti u oblasti migracija i azila	Ukupan broj aktivnosti	Broj provedenih aktivnosti			Broj neprovedenih aktivnosti
		Ukupno provedene	Potpuno provedene	Djelomično provedene	
Prioritet 1.	24	24	24	0	0
Prioritet 2.	19	17	12	5	2
Prioritet 3.	7	7	6	1	0
Prioritet 4.	16	15	14	1	1
Prioritet 5.	7	7	7	0	0
Ukupno	73	70	63	7	3
	73		70		3

U skladu sa navedenim, **86 % aktivnosti** iz Akcijskog plana hitnih mjer koje se trebaju hitno preduzeti s fokusom na nezakonite migrante i propusnost granice prije svega sa istočnim susjedima Bosne i Hercegovine u potpunosti je provedeno, dok je djelomično provedeno 10 % aktivnosti, a uopšte nije provedeno 4 % predviđenih aktivnosti.

Glavni razlozi za neprovedbu ili djelomičnu provedbu aktivnosti je nedostatak finansijskih sredstava ili nedostatak podrške za realizaciju određenih aktivnosti kako je predviđeno Akcijskim planom hitnih mjeru.

Informacija s Planom mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u Bosni i Hercegovini

Informacija s Planom mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u Bosni i Hercegovini je, na prijedlog Ministarstva sigurnosti, usvojena na 22. sjednici Vijeća ministara BiH održanoj 16.12.2020. godine.

Informacija s Planom mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u Bosni i Hercegovini je drugi po redu dokument pripremljen u cilju upravljanja migracijskom situacijom u BiH uvjetovanom višestrukim pojačanim migracijskim pritiskom.

Novi Plan mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom osnovan je na sedam prioriteta, 24 mjeru i 127 aktivnosti. Za realizaciju ovog plana potrebno je osigurati 215.253.700 KM od čega iz budžeta 2.000.000 KM, donacija 189.838.900 KM i iz budžeta i donacija 23.414.800 KM.

Tabela koja slijedi prikazuje prioritete u oblasti migracija i azila, te broj mjera i aktivnosti koje je potrebno provesti kako bi definirani prioriteti bili ispunjeni.

R.Br.	Prioriteti	Broj mjera	Broj aktivnosti
1	Jačanje Granične policije BiH u svrhu bolje kontrole granice, a u cilju sprječavanja nezakonitih ulazaka na teritoriju BiH	4	25
2	Jačanje kapaciteta za efikasnije upravljanje nezakonitim migracijama na teritoriji Bosne i Hercegovine, te funkcionisanje postojećih i uspostava i funkcionisanje novih privremenih prihvatnih centara za smještaj migranata	3	37
3	Realiziranje sporazuma o readmisijski i jačanje readmisijskih kapaciteta	2	10
4	Jačanje kapaciteta u području azila	3	13
5	Intenzivirati borbu protiv krijumčarenja migrantima	3	13
6	Podrška lokalnim zajednicama u kojima su uspostavljeni privremeni prihvatni centri	5	18
7	Jačanje kapaciteta Koordinacionog tijela za pitanja migracija u BiH - Operativnog štaba za pitanja migracija u BiH	4	11
UKUPNO		24	127

Ministarstvo sigurnosti će informaciju s Planom mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u Bosni i Hercegovini, nakon prijema obavijesti o usvajanju od Generalnog tajništva Vijeća ministara BiH, dostaviti radi realizacije svim institucijama i tijelima Bosne i Hercegovine na koje se ista odnosi.





Broj: 05-07-1-1160-21/21
Sarajevo, 28. 4. 2021. godine

28.04.2021

Registarski broj:	06	60	1928-209/15
Registarski broj:	06	60	1928-209/15

28.04.2021
06/21
JUN

MINISTARSTVO SIGURNOSTI BiH
- n/r tajniku Ministarstva -
Trg BiH 1, 71000 Sarajevo

PREDMET: Zaključak, dostavlja se

U privitku dopisa dostavljamo Zaključak 33. sjednice Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, održane 15. 4. 2021. godine, u povodu razmatranja 21. točke dnevnog reda, i to:

- **Informacija o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za 2020. godinu**
Predlagač: Ministarstvo sigurnosti BiH

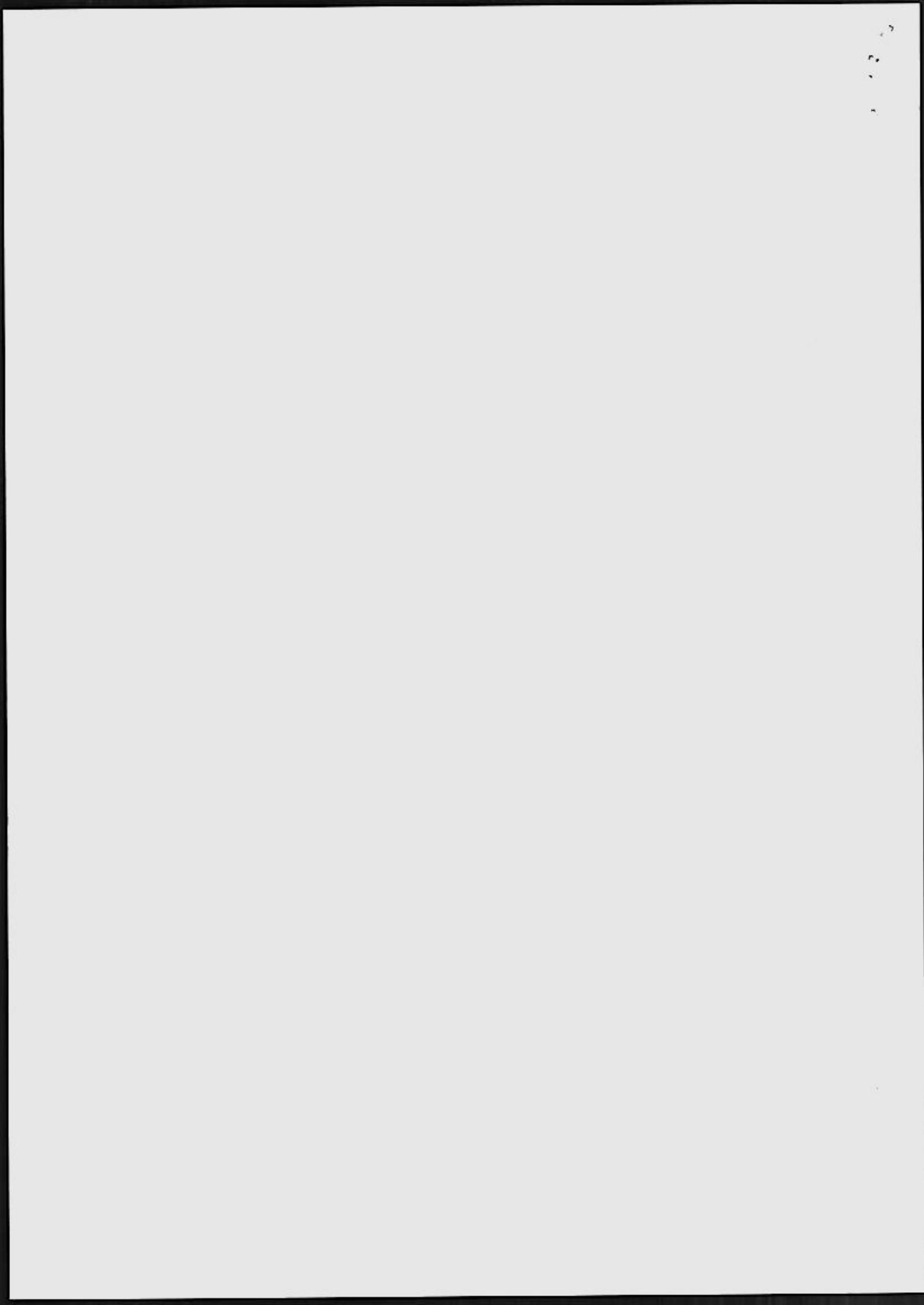
S poštovanjem,

Privitak: - kao u tekstu -

DOSTAVLJENO:

- Naslovu
- u spis broj: 05-07-5-959/21
- a/a



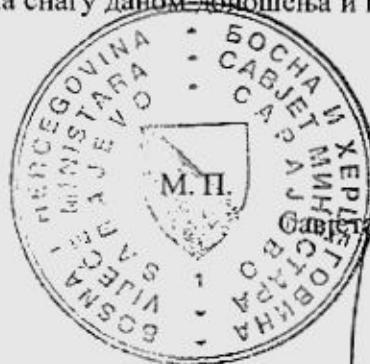


На основу члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине“, бр. 30/03, 42/03, 81/06, 94/07 и 24/08), члана 54. става (1) тачке б) и члана 56. Пословника о раду Савјета министара Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број 22/03), Савјет министара Босне и Херцеговине на 33. сједници, одржаној 15. 4. 2021. године, под тачком 21, донио је

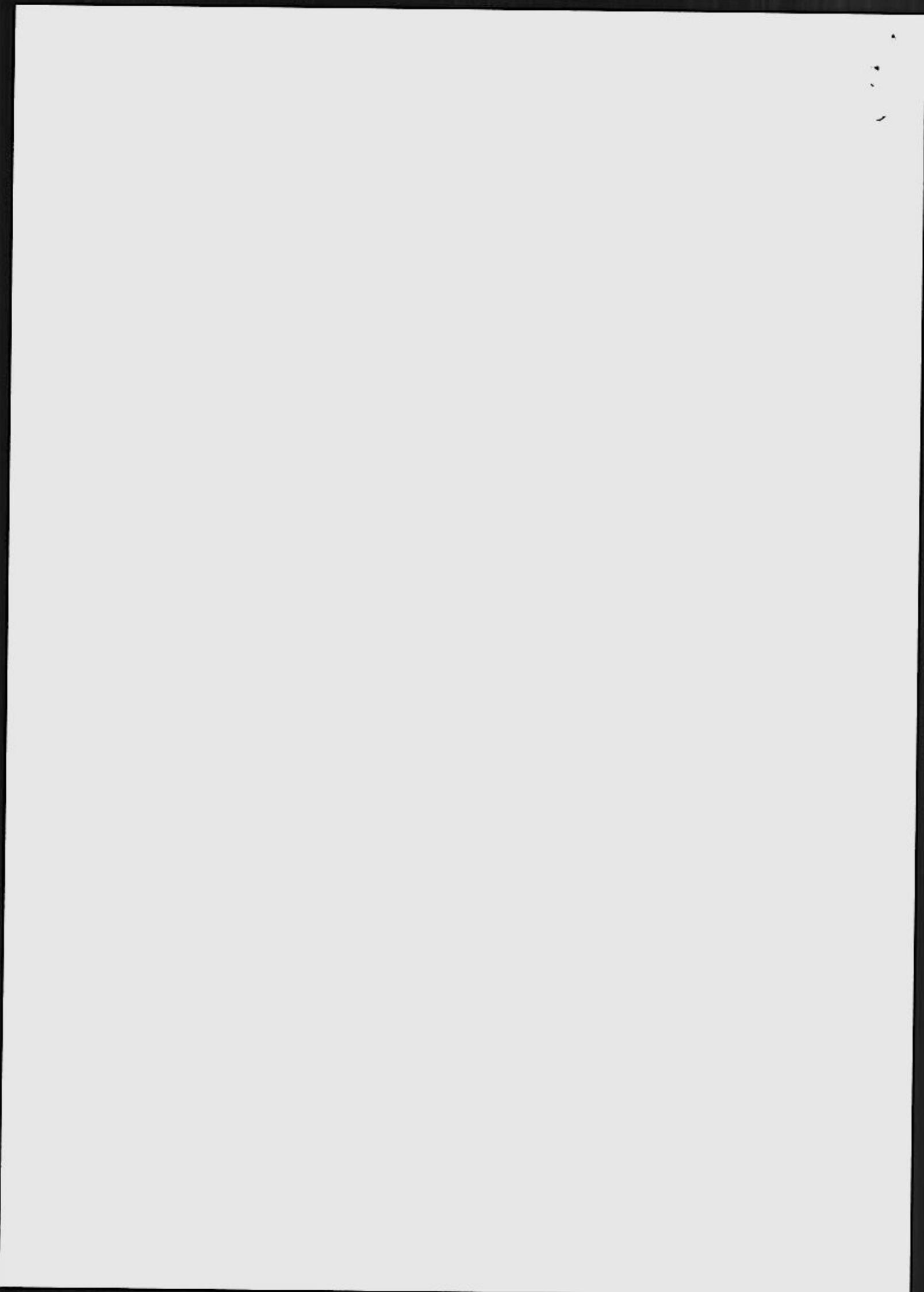
ЗАКЉУЧАК

1. Усваја се Информација о стању у области миграција у Босни и Херцеговини за 2020. годину, уз прихваћену корекцију предсједавајућег Савјета министара Босне и Херцеговине да се из Информације на страници 28. избрише дио који говори о оснивању нове агенције на нивоу Босне и Херцеговине.
 2. Задужује се Министарство безбједности Босне и Херцеговине да кориговану Информацију о стању у области миграција у Босни и Херцеговини за 2020. годину достави Предсједништву Босне и Херцеговине на даљње разматрање.
 3. Задужује се Министарство безбједности Босне и Херцеговине да кориговану Информацију о стању у области миграција у Босни и Херцеговини за 2020. годину достави Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине, у складу са закључком са 7. сједнице Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, одржане 11. 6. 2020. године.
 4. Задужује се Министарство безбједности Босне и Херцеговине да мјесечне информације о стању у области миграција у Босни и Херцеговину, уз Предсједништво Босне и Херцеговине, доставља и Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине.
 5. Овај закључак ступа на снагу ~~даном доношења~~ и неће се објављивати у Службеном гласнику BiH.

Број: 05-07-5-959/21
Сарајево, 15. 4. 2021. године



Предсједавајући
министара Босне и Херцеговине
Др Зоран Тегелтија



Na osnovu člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 30/03, 42/03, 81/06, 94/07 i 24/08), člana 54. stava (1) tačke b) i člana 56. Poslovnika o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 22/03) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 33. sjednici, održanoj 15. 4. 2021. godine, pod tačkom 21, donijelo je

ZAKLJUČAK

1. Usvaja se Informacija o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za 2020. godinu, uz prihvaćenu korekciju predsjedavajućeg Vijeća ministara Bosne i Hercegovine da se iz Informacije na stranici 28. izbriše dio koji govori o osnivanju nove agencije na nivou Bosne i Hercegovine.
2. Zadužuje se Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine da korigiranu Informaciju o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za 2020. godinu dostavi Predsjedništvu Bosne i Hercegovine na daljnje razmatranje.
3. Zadužuje se Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine da korigiranu Informaciju o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za 2020. godinu dostavi Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine, u skladu sa zaključkom sa 7. sjednice Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, održane 11. 6. 2020. godine.
4. Zadužuje se Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine da mjesечne informacije o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini, uz Predsjedništvo Bosne i Hercegovine, dostavlja i Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.
5. Ovaj zaključak stupa na snagu danom donošenja i neće se objavljivati u „Službenom glasniku BiH“.

Broj: 05-07-5-959/21
Sarajevo, 15. 4. 2021. godine



Predsjedavajući
Vijeća ministara Bosne i Hercegovine
Dr. Zoran Tegeltija

